

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

Complet de primăvară
in decor adecvat

Foto: R. Alfimov

16

ANUL XXV

(1257)

18 APRILIE 1969

DOCUMENTAR

Dresură de tigri

...După multă vreme, mi-am făcut o metodă proprie de dresaj, care dă bune rezultate.

Mai întâi, eu îi scot pe tigri în maneaj numai după ce am exersat destul timp cu ei în culise. Intrând în arenă și luând cunoștință de diferitele obiecte de recuzită, la început tigrul pufnesc furios, își ciulesc urechile și se țin departe de ele. Dar iată că unul din ei, mai îndrăzneț, se apropie, mirând, de un postament. Îmi place să observ prima lor reacție la contactul cu decorul neobișnuit al arenei și de aceea plin de taine pentru ei.

La doi pași de postament, Akbar întinde botul și încearcă să adulmece „necunoscutul”, dar ceva îl sperie și se trage îndărăt. Curiozitatea e, totuși, mai puternică decât teama și iată-l apropiindu-se din nou, precaut, de postamentul cu pricina și atingându-l, de data asta, cu laba. Postamentul nu dă nici un semn de viață. Înseamnă deci că poate fi încercat și cu dinții. În sfârșit, după ce se convinge că obiectele înconjurătoare nu ascund nici un pericol, Akbar se liniștește și Bembi se ia după el. Fiecare are mai multă încredere în simțul lor vizual decât în cel olfactiv. Acclimatizându-se cu mediul înconjurător, ele încep să se simtă neașteptate și să zburde în maneaj.

Un salt spectaculos

Acum mă apropie și eu de cușca lor, strigându-i pe nume și oferindu-le carne. Apoi, mă plimb de-a lungul cuștilor pentru a-i obișnui cu făptura și cu mersul meu. Această perioadă de acomodare ține cam trei ore. După ce îmi dau seama că fiearele s-au liniștit, intru în cușcă și le ospătez regește, cu o furculiță uriașă într-o mină și cu cravașa în cealaltă. Ospățul este menit să le lase o amintire plăcută despre prezența lor în maneaj.

În aceeași zi, elevii mei fac cunoștință cu instrumentele de dresură. Au aflat că pot fi tratați cu carne, iar acum e timpul să știe de ce.

Încep cu cele mai simple elemente ale unui număr de dresură, în concordanță cu observațiile pe care le-am făcut asupra trăsăturilor de caracter ale elevilor mei. Experiența mi-a dovedit că fiearele aduc, de obicei, unele corective programului meu și eu le accept cu plăcere. Astfel, câteodată se întimplă să mă înșel sau să nu stabilesc toate detaliile necesare pentru un număr de dresură; elevii mei observă și mă corectează cu „inclinările” lor artistice. Uneori accept toate sugestiile lor, altele ori aleg calea compromisului, depășind astfel multe dificultăți și obținând consimțământul lor binevoitor la activitatea noastră comună.

Nu-mi chinuiesc elevii la repetiții, ci colaborez cu ei creator, respectând faptul care se dă tuturor părinților pentru educația odraslelor lor: „Învățați-i pe copii să muncească, jucându-se”. La fel procedez și eu cu tigrii mei. Ei se simt degajați și bine dispuși când te joci cu ei și cu acest prilej își dezvoltă înclinările.

Jucându-se pe postamentul lui, Bembi s-a ridicat, de pildă, în două picioare, pe labele din spate. Am notat amănunțit. Mai târziu, când repetam ei numărul de dresaj „Covorul”, la o mișcare întâmplătoare a cravașet mele, Bembi s-a ridicat în două picioare.

Atunci mi-am spus: să meargă în două picioare pe „covor”. Zis și făcut. Am repetat numărul de mai multe ori, după care a intrat definitiv în repertoriul nostru.

De la primele repetiții, încerc să-mi familiarizez elevii numai cu mișcările pe care vor trebui să le execute în arenă. În felul acesta e mai ușor și pentru mine și pentru ei.

Datorită memoriei lor excelente, fără de care fiearele n-ar putea supraviețui în mediul lor natural, ele rețin semnalele mele și mișcările pe care trebuie să le execute. Misiunea mea e să le mențin în acest cadru, să nu le dau posibilitatea să iasă din el, să nu le dau prilejul să „gândească independent”. Eu trebuie să însemn pentru tigrul meu un centru de iradiere, cu care n-au fost obișnuiți în mijlocul naturii.

Fiecare tigrul are postamentul lui, plasat totdeauna în același loc. Elevii mei trebuie să se apropie de postament și să se întoarcă la locul lor totdeauna pe același drum. Nu numai că condamnă verbal orice deviere, dar o și sancționez cu cravașa. Nu îngădui nici unui tigrul să calce această regulă strictă, pentru că, altminteri, încrucișându-se în drum, s-ar putea lua la harță, sau numai la joacă, dezorganizând reprezentanța. Dacă i-ăș lăsa să se abată de

zindu-și echilibrul, Cezar a căzut, s-a lovit rău de tot și a trebuit să-i tratez și rănilor pricinuite de mușcăturile lui Akbar și contuziile provocate de cădere.

După însănătoșire, Cezar și-a reluat repetițiile, dar a refuzat să mai execute numărul cu bila. Nici insistențele mele, nici alte tentative ca încercarea de a orienta șinele în altă direcție sau înlocuirea bilei n-au izbutit să-l determine să reia numărul. Am așteptat două luni, sperând că Cezar va uita de trista întâmplare. Dar speranțele mele nu s-au împlinit. E adevărat, mai târziu Cezar a binevoit să se urce pe bilă, însă a refuzat categoric să meargă pe ea.

A. Alexandrov-Fedotov

PUNCTE DE VEDERE

În dezbatere,
romanul
de aventuri

Revista „Literaturnaia gazeta” a publicat la rubrica „Discuții literare” un articol semnat de cunoscutul romancier Ivan Efremov cu titlul sugestiv: „Da, de dragul aventurii!”.

După cum se poate constata și din titlu, intervenția lui Efremov are un caracter polemic. Ea se referă la o cronică a lui V. Revici, la romanul științifico-fantastic al scriitorilor A. și S. Abramov. Autorul „Nebuloasei din Andromeda” polemizează cu V. Revici în legătură cu caracterul literaturii de aventuri, cu mijloacele și telurile ei.

Efremov socotește că genul ca atare are canoanele lui, ce nu pot pune însă în discuție, în nici un caz, însăși esența lui, care este aventura ca atare, fără nici un fel de alt adaos. De aici își trage sursele latura educativă a genului și Efremov se străduiește să explice acest lucru:

„Într-un interviu dat nu de mult revistei „Literaturnaia gazeta”, am încercat să arăt influența romanului de aventuri asupra educației tineretului. Influență mult mai importantă decât cred criticii literari, care continuă cu încăpăținare să considere literatura de aventuri (inclusiv literatura științifico-fantastică) o literatură de rangul doi... Dar lucrurile nu stau așa întrucât, până a se ajunge la literatura „mare”, trebuie străbătut un anumit drum. La începutul vieții și educației noastre, cărțile de aventuri joacă un rol foarte important. De aceea, acest gen literar este pentru copiii de o anumită vîrstă, activi, energici, visători, de maximă însemnătate...”

Eroii cărților de aventuri (nu am în vedere, se înțelege, cărțile tributare influenței colonialiste, unei ideologii de cuceritori) sînt totdeauna îndrăzneți, puternici, neobișnuiți și se străduiesc să descopere noul, să schimbe, într-o anumită măsură, viața înconjurătoare. Cititorii admiră exemplul lor. Vor să-i imite...”

În continuare, autorul articolului amintit s-a referit la problemele literaturii sovietice în general, la stadiul ei de dezvoltare, la problema traducerii celor mai bune modele ale genului din literatura universală, pentru a conchide:

„E timpul ca cercetătorii literari să înțeleagă influența psihologică a literaturii de aventuri și lupta eroilor ei pentru educarea caracterelor. Acest lucru e mai important decât definirea hotarelor dintre literatura fantastică de aventuri, istorică sau științifică. De multe ori, în operele bune aceste granițe nu sînt vizibile și domeniile se interferează...”

În ce mă privește, aș toasta pentru aventura ca atare, de dragul educării unor oameni puternici, curajoși, care să știe și să viseze romantic și să-și înfăptuiască visurile în concordanță cu idealurile comuniste. Nu cu literatura de aventuri, ci cu literatura proastă trebuie să luptăm...”

VIAȚA CULTURALĂ

Săptămîna cărții
pentru copii

Și în acest an, „Săptămîna cărții pentru copii” a fost marcată de o bogată activitate editorială. În vitrinele librăriilor au apărut multe volume de ver-

cartea
cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea

suri și proză, jurnale de călătorie, cărți de popularizare a științei etc.

Festivitatea de deschidere a „Săptămîinii” a avut loc la Casa sindicatelor din Moscova, cu participarea multor scriitori ale căror opere se bucură de celebritate în lumea celor nevîrstnici. Apoi, cîteva mii de tineri au luat parte la cele două adunări de la Palatul Sporturilor. Adunări similare au avut loc și în celelalte centre urbane mari, precum și în cele mai îndepărtate colțuri ale Uniunii Sovietice.

Anul acesta „Săptămîna cărții pentru copii” a împlinit 25 de ani. Inaugurată în timpul războiului, ea s-a bucurat în fiecare an de o largă participare a publicului cititor și a scriitorilor. Jubileul din acest an a fost și un prilej de bilanț. Cu acest prilej s-a amintit că în 50 de ani editurile sovietice au publicat peste 4 miliarde de volume pentru copii. De altfel, activitatea editurilor pentru copii a devenit binecunoscută și peste hotarele Uniunii Sovietice. Numeroase expoziții au prezentat vizitatorilor succesele dobîndite în acest sector, marea valoare umanistă și prezentarea grafică îngrijită a cărții pentru copii.

DE LA LUME ADUNATE

Exactitatea mai presus
de orice

Pictorul I. se prezintă la scriitoarea A. cu un tort rînced.

— De unde l-ai luat? întrebă gazda. Aflat printre invitați, Emil Krotki se grăbi să răspundă în locul celui întrebător:

— De la Consignația.

O eroare regretabilă

În timp ce Leonid Utiosov repeta, în centrul Moscovei, un nou program, conducătorul unei alte formații de jazz debuta, la periferie, cu vechiul program al cîntărețului.

Utiosov i-a trimis următoarea telegramă: „Colega, mi-ai luat totul, dar într-un buzunar mi-a mai rămas ceasul de aur. Vino să-l iei!”.

Improvizație

La Tașkent se repeta opereta „Tîrgul logodnicilor”. În libret, Tom îl lovește la un moment dat cu cotul pe conte, care se infurie. După care urmează dialogul:

— Ce s-a întîmplat? îl întrebă pe conte Harrison, prietenul lui.

— Mi-a spart ceașca, îi răspunde acesta.

— Ferește-te, că altfel îți sparge tot serviciul.

În seara premierii, Tom îl lovește, contele se infurie, Harrison îl întrebă:

— Ce s-a întîmplat? Ținînd seama de specificul Uzbekistanului, contele îi răspunde:

— Mi-a spart ceaiul.

Harrison rămîne deconcertat o clipă. Apoi își revine însă numaidecît:

— Ferește-te, altfel îți distruge toată seainăria.

Iuri Blagov

99 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI LENIN

Simplu ca adevărul

Nu-i deloc ușor să faci portretul lui Lenin. Pe dinafară era tot numai cuvinte, așa cum peștele e numai solzi. Era un om simplu și deschis ca de altfel tot ce spunea. Eroismul lui era aproape cu desăvârșire lipsit de strălucire exterioară; era ascetismul unui intelectual revoluționar cinstit, modest, cu o convingere de nestrămutat în posibilitatea instaurării pe pământ a dreptății sociale, eroismul unui om care a renunțat la toate bucuriile vieții în favoarea unei lupte grele pentru fericirea oamenilor — fenomen des întâlnit în Rusia.

„Văd ca acum pereții goi ai bisericuței de lemn de la periferia Londrei*) ridicolă în sărăcia ei, ferestrele ogivale ale micii încăperi care aducea cu o clasă de școală săracă. Clădirea amintea o biserică numai pe dinafară, înăuntru nu existau obiecte de cult; pină și scundul pupitru al predicatorului nu se afla, cum ar fi trebuit, în față, ci chiar la intrare, între două uși.

Pină atunci nu-l mai întâlnisem pe Lenin**) și nu-l citisem cum s-ar fi convenit. Dar ceea ce apucasem să citesc, și mai cu seamă relatările înflăcărate ale tovarășilor care îl cunoșteau personal, mă atrăgeau spre el cu o forță irezistibilă. Când am făcut cunoștință, mi-a strins cu putere mâna, m-a iscodit cu ochi ageri și mi-a vorbit cu ton glumeț ca unul cunoscut:

— Ce bine că ați venit! După câte știu vă plac încăierările. Și aici o să fie o încăierare pe cînste.

Nu mă așteptam ca Lenin să fie așa. Mi se părea că îi lipsește ceva. Vorbea graseiat, își pune mâinile cînd la subțiori, cînd în șolduri.

*) În această biserică, între 30 aprilie și 19 mai 1907 s-a ținut Congresul al V-lea al Partidului Muncitoresc Social-Democrat Rus.

**) Ulterior, Gorki a precizat că, de fapt, pentru prima oară l-a întâlnit pe Lenin la Petersburg în 1905. La Londra, însă, s-au cunoscut mai bine.

Și, în genere, era parcă mult prea simplu, nu se simțea în el „conducătorul“.

În toamna lui 1918 l-am întrebat pe Dmitri Pavlov, muncitor la Sormovo, care era după

Lenin și Gorki la Capri

părerea lui cea mai evidentă trăsătură a lui Lenin?

— Simplitatea. E simplu ca adevărul.

Cît am stat la Londra, s-a întîmplat să avem o seară liberă și am petrecut-o cu un mic grup la un „music-hall“, teatru democrat. Privind numerele c u clowni și excentrici, Vladimir Ilci ridea cu poftă, molipsitor, dar restul programului îl lăsa indiferent. La sfîrșit a vădit însă mult interes pentru scena tăierii unei păduri de că-

tre muncitorii din Columbia britanică. Decorul înfățișa un canton silvic în fața căruia doi muncitori tineri tăiau tulpina unui copac cu diametrul de vreun metru.

„N-am mai văzut om care să ridă atît de molipsitor ca Lenin. Părea chiar ciudat ca un om cu un realism atît de necruțător, care știa să vadă atît de bine, să simtă atît de adinc inevitabilitatea marilor tragedii sociale, un om atît de intransigent, de neclintit în adversitatea-i față de lumea capitalismului, putea să ridă ca un copil, pină la lacrimi, înecîndu-se de ris.

— Dar dumneata ești umorist! — mi-a spus el rîzînd în hohote. N-aș fi zis. E teribil de nostim.

Și, ștergîndu-și lacrimile de ris, mi-a spus serios, cu un zîmbet blajîn:

— E bine că poți să tratezi eșecurile cu umor. Umorul e o trăsătură admirabilă, sănătoasă. Îl înțeleg foarte bine, dar nu-l stăpînesc. Și cînd te gîndești că în viață situațiile hazlii sînt tot atît de numeroase ca cele triste.

„Nu-mi pot imagina alt om care, deși aflat atît de sus deasupra celorlalți oameni, să știe să se țină departe de ispitele goanei după onoruri și să nu-și piardă interesul viu pentru „oamenii simpli“.

Avea în el un fel de magnet care atrăgea spre el inima și simpatia oamenilor muncii. Deși nu vorbea italiana, intuiția pescarilor din Capri — care l-au cunoscut pe Șaleapin și pe alți ruși de seamă, l-a plasat numaidecît pe Lenin deasupra lor. Risul lui, ris de om sincer care știa de minune să vadă stîngăcia prostiei omenești și șiretlicurile acrobatice ale rațiunii, era realmente captivant. Știa să se bucure cu naivitatea copilărească a celor cu „inimă deschisă“.

Un bătrîn pescar, Giovanni Sparado, spunea despre Lenin:

— Numai un om cinstit poate să ridă așa.

(Text prescurtat)

A. M. Gorki

AUTOMOBILE

VAZ - 2101 și-a trecut examenele

Din ziua cînd ziarele au anunțat că pe Volga se construiește o mare uzină de automobile, interesul pentru viitoarea ei producție a crescut neconștient. Pentru moment, mașinile care se vor construi la Togliatti nu au încă un nume definitiv, ci doar un număr de prototip — VAZ-2101. Zilele trecute încercările prototipului s-au terminat și el urmează, deci, să urce pe banda rulantă.

Așadar, „Fiat“ a devenit VAZ. În cursul adaptării la condițiile de climă ale teritoriului sovietic și la marea varietate de drumuri de pe cuprinsul U.R.S.S. mașina a suferit cîteva modificări esențiale, mai ales în ce privește caroseria și șasiul. Să-l cunoaștem

și noi cum va putea fi văzut peste citva timp pe șosele.

Geamurile mari și capota ușor înclinată în față dau conducătorului o bună vizibilitate. Interiorul este spațios. Bancheta șoferului poate fi deplasată în față sau în spate după necesitate.

Schimbarea vitezelor se face lin. Controlul motorului se efectuează prin intermediul unei mnemoscheme: cît timp totul e în ordine becurile de semnalizare rămîn stinse. Dar în clipa cînd motorul se incinge, de pildă, se aprinde imediat becul semnalizator al sistemului de răcire. Același lucru se întîmplă cînd se descarcă acumulatorul sau presiunea uleiului scade sub limita admisă.

În ce privește viteza viitorului turism, ea va depăși limita de 140 km/h înscrisă pe tabloul de bord. Și în această direcție a intervenit un element nou: cînd viteza va începe să descrească de la 140 la 120, conducătorul va avea impresia că mașina merge încet. Dar va fi o impresie înșelătoare de care conducătorii auto vor trebui să țină seama.

În sfîrșit, o ultimă noutate legată de îngrijirea mașinii. Uleiul pentru motor și pentru cutia de viteze va trebui schimbat la intervale mai mari decît se practică în genere.

CE SE DISCUTĂ

Programul Ocean

Recent, la New York a luat sfîrșit a doua sesiune a Comitetului Special O.N.U. pentru folosirea în scopuri pașnice a teritoriilor submarine. În cursul sesiunii s-a subliniat, între altele, că în viitorul apropiat dezvoltarea tehnicii forajului va permite instalarea de sonde de țîțel și gaze în zone unde adîncimea apelor ajunge pină la 500 de metri. S-a arătat, de asemenea, că pină în 1980 țîțelul și gazul extras în teritoriile submarine ar putea acoperi 35 la sută din necesitățile mondiale de consum. Dar domeniul oceanic este imens și înglobează activități extrem de variate de cercetare, explorare și exploatare nu numai a resurselor petrolifere, ci și a multor altor bogății.

Nu de mult, vorbind despre eforturile pe care le întreprinde țara sa în domeniul oceanografiei, profesorul sovietic Alexandr Vinogradov a caracterizat

studierea și exploatarea oceanelor ca o problemă planetară, îndemnînd la cooperare. Și pe bună dreptate, întrucît cucerirea bogățiilor continentului albastru, în care astăzi sînt interesate tot mai multe țări, nu poate fi realizată economic și cu deplin succes decît printr-un program conjugat. Un astfel de program de perspectivă, — au căzut de acord specialiștii, — ar urma să includă exploatarea rezervelor vii, minerale și fosile, amenajarea platoului continental și lupta împotriva poluării. Succesul lui ar urma să fie asigurat în bună măsură de mijloacele tehnice folosite și de existența unor cadre profesionale bine pregătite. În ce privește cele dintîi se preconizează intrarea în acțiune a unor „farfurii“ submersibile, a unor sfere laborator secundate de o rețea de sateliți, precum și a unor instalații submarine de mare mobilitate, capabile să plonjeze la mari adîncimi.

O mare importanță o vor avea cadrele de specialiști care, după părerea multora dintre cei ce se ocupă de problemă, vor trebui să se familiarizeze din timp cu spiritul de echipă și mediul marin. Printre organismele cele mai indicate să-și asume sarcina formării lor sînt menționate institutele științifice și tehnice de pescuit maritim, oceanografice și hidrografice, organizate în mari centre polivalente.

În cadrul discuției ce se poartă se insistă, de asemenea, asupra necesității unui pescuit rațional și reglementat în vederea creșterii resurselor alimentare ale umanității, sugerîndu-se chiar trecerea la acvicultură (creșterea animalelor marine) și conchilicultură (cultura stridiilor și altor scoici), care oferă mari posibilități.

COMUNICAȚII

„Aeroflot“ zboară spre anul 2000

La 1 aprilie au fost inaugurate trei linii internaționale care unesc Moscova cu Oslo, Entebbe (Uganda) și Singapore, a arătat Pavel Mihailov, locuitor al conducătorului Direcției transporturilor pe liniile aeriene internaționale a „Aeroflot“-ului.

Lungimea totală a liniilor „Aeroflot“-ului, a continuat el, trece acum de 1 000 000 de kilometri. Pentru a face legătura cu o sumă de aeroporturi străine au fost stabilite noi itinerarii, mai comode. Pe linia Moscova-Havana, de pildă, noul aparat „IL-62“ care deservește această linie va face escală la Rabat. Linia Moscova-Bagdad, via Damasc, va fi dublată cu o nouă legătură prin Teheran. „Aeroflot“ își propune să tripleze numărul pasagerilor transportați pe marile linii internaționale, urmînd ca pină în 1971 ei să ajungă la

La Institutul de aviație din Moscova. Elaborarea hărților de navigație

1 500 000. Pentru aceasta se pregătește intrarea în funcțiune a unor noi aparate; unele din ele — Tu-134 și IL-62 — au și devenit populare. În același timp personalul navigant se familiarizează cu mai multe avioane aflate acum în faza de încercare, printre care un aparat supersonic, Tu-144 și Tu-154, care poate transporta 168 de călători.

Rețeaua liniilor interne va fi și ea mult sporită. Se preconizează deschiderea a 80 de noi itinerarii și înmulțirea zborurilor spre Extremul Nord, Extremul Orient și spre regiunile cu stațiuni termale și balneare.

CAPCANĂ ÎN NORI ?

Misterul

„Triunghiului morții”

Călătorim cu avionul de la Washington la San Juan, în Porto-Rico, așadar dintr-un oraș ploios într-un colțșor de paradis din Marea Caraibilor. Aproape jumătate din locuri sînt goale. Soarele abia a asfințit, iar departe, sub aripa avionului, plutesc nori groși. Printr-o spărtură din nori se zărește un crîmpei de mare.

Uriașa pasăre cu reacție mai are de zburat circa o oră, cînd, deodată, îmi amintesc că ne aflăm chiar în centrul zonei supranumite „Triunghiul morții”.

Virfurile triunghiului sînt formate din Bermude, Bahamas și Porto Rico. În această zonă au dispărut fără urmă, în condiții foarte stranie, multe avioane. La 5 decembrie 1945, în „Triunghiul morții” s-a produs o catastrofă socolită și acum o enigmă în istoria aviației.

La ora 14, de la baza Fort Loderdale din Florida au decolat cinci avioane de tip „Gruman Avenger”. Echipajele aveau un stagiu minimal de 13 luni și maximal de 6 ani în aviație. Aveau la dispoziție bărci pneumatice automate și centuri de salvare.

Avioanele urmau să facă un banal zbor de patrulare: 250 de kilometri spre est, 60 spre nord și apoi înapoierea la bază. În total circa 2 ore.

Aparatele au luat înălțime și au pornit în direcția stabilită. La ora 15.45, punctul de control a recepționat primul semnal al avioanelor de patrulare. La ora aceea piloții ar fi trebuit să ceară dreptul de aterizare. Dar cu îngrijorare în glas, radiotelegrafistul comunică un lucru neașteptat:

— Ni s-a întimplat un necaz. Am pierdut direcția, nu se vede nicăieri pămîntul... Repet... nu vedem pămînt.

— Comunicați coordonatele — ceru dispecerul principal.

— Nu putem stabili unde ne aflăm. Nici noi nu ne dăm seama unde am ajuns... Cred că ne-am rătăcit.

Ofițerii de la bază nu-și puteau ascunde nedumerirea: cum se poate ca cinci echipaje încercate să se rătăcească, și încă pe o vreme ideală pentru zbor?

— După părerea noastră trebuie să zburăm drept spre vest — le-au recomandat ei.

— Nu putem stabili în ce direcție e vestul. Nu mai înțelegem nimic.

Poate că avioanele intraseră într-o furtună magnetică. Dar — lipsiți de busolă — piloții s-ar fi putut orienta după soare. Din cauze necunoscute de cei de pe aerodrom, ei nu vedeau însă soarele.

Timp de cîteva minute personalul punctului de control a ascultat discuțiile dintre piloți. Părea că sînt cuprinși de panică.

La ora 16.00, comandantul grupului de patrulare incredință funcția lui unui alt pilot. Iar la 16.25 noul comandant luă legătura cu Pămîntul.

— Nu putem stabili coordonatele. Cred că ne aflăm la 360 de kilometri nord-est de bază. Se pare că...

Aici legătura se întrerupse. Au fost ultimele cuvinte transmise de la bordul avioanelor de patrulare. La bază se dădu alarma. Cinci minute mai tîrziu își luă zborul un mare hidroavion de tip „Martin-Mariner”, cu un echipaj de 13 oameni și aparatul de salvare. Într-un timp postul de control mai încerca, fără succes, să ia legătura cu avioanele dispărute și să le comunice că li se trimisese ajutor.

După 20 de minute, punctul de legătură ceru coordonatele hidroavionului. Dar nu primi nici un răspuns.

Era cert că avioanelor li se întimplase un lucru cumplit, de neînțeles. Se întuneca. Fort Loderdale ceru ajutor unității de pază a coastei din Miami. De acolo își luă imediat zborul un avion de salvare, care făcu cîteva raiduri deasupra zonei în care se credea că se produsese catastrofa, dar nu descoperi nici o urmă a celor șase echipaje dispărute.

Toată noaptea paza de coastă și vase

de război făcură cercetări în speranța că dintr-o clipă într-alta, undeva în întuneric, va țîșni o rachetă de semnalizare, lansată de cei aflați în pericol. La operație participau 300 de avioane și peste 20 de vase cărora curînd li se alăturară nave de la cea mai apropiată bază navală engleză. Fu cercetat fiecare metru pătrat de suprafață a mării. Dar fără rezultat...

A doua zi dimineața investigațiile fură extinse în întreaga zonă dintre Florida și Bermude, cuprinzînd și o parte din Golful Mexic. Dar nu se dădu de nici o urmă de avion.

Comandamentul aviației fu cuprins de panică. În numai cîteva ore, în vreme de pace, dispăruseră fără urmă, într-o zonă relativ redusă ca întindere, șase avioane, la bordul cărora se aflau 27 de inși. Poate că avioanele de patrulare terminaseră benzina și fuseseră nevoite să aterizeze pe mare? Desigur, nu puteau rezista prea mult pe apă, totuși erau de ajuns de utilitate pentru ca echipajele lor să poată trece în bărcile pneumatice, fără măcar să-și ude picioarele. Toți cei dispăruți urmaseră cursuri pregătitoare de salvare pe mare. Experiența anilor de război arătase că echipajele cu care erau dotați piloții le-ar fi putut îngădui să reziste în largul oceanului și cîteva săptămîni. Toate avioanele aveau stații de radio. Atunci de ce nici unul dintre ele nu transmisese un S.O.S.?

Comandantul bazei Fort Loderdale fu tentat să creadă că avioanele de patrulare își pierduseră direcția din cauza unui vînt puternic. Dar, conform buletinelor meteorologice, în zona catastrofei viteza vîntului nu depășise 20 de metri pe secundă. Or, e puțin probabil că un asemenea vînt putea să abată din drum niște avioane.

O altă cauză a avariei ar fi putut-o constitui o trombă marină. Dar aceasta poate scufunda numai un avion care zboară la mică altitudine și aparatele în cauză se aflaseră însă tot timpul la o înălțime care le punea în afara de primedie. Unei trombe li-ar fi putut cădea, eventual, victimă hidroavionul de salvare, care zbura deasupra de jos, dar în acest caz s-ar fi găsit neapărat sfărîmături ale epaveli.

Era clar deci că se petrecuse ceva ieșit din comun. Specialiștii incriminară niște „condiții atmosferice necunoscute, neobișnuite”, așa-numita „gaură în cer” existentă în zona mărginită de Florida, Bermude și Porto Rico. Dar cauza nașterii acestei „gauri” era necunoscută. „Triunghiul morții” nu-și dezvăluia secretele...

Catastrofele se țîn lanț..

La 30 ianuarie 1948, în jurul orei 1 noaptea, dispecerul principal al aeroportului din insulele Bermude dădu alarma. Dispăruse un avion „Start-Tiger”, cu 27 de pasageri la bord, în timp ce se pregătea de aterizare. În ultima radiogramă pilotul anunțase că se afla exact pe direcția indicată, că la bordul navei totul era în ordine, că vizibilitatea era perfectă. Dar avionul nu se ivi-

se deasupra aeroportului. Se evaporase parcă în beznă noapții. Treizeci de nave americane și engleze și zeci de avioane încercară zadarnic să descopere măcar o urmă.

La 28 decembrie 1948, un avion „Douglas-4”, cu 32 de pasageri la bord, zbura de la San Juan (Porto Rico) spre Miami. „Pasagerii cîntă veseli în cor colinde de Crăciun” — vestise comandantul echipajului postului de control. Avionul era foarte aproape de destinație. Se zăreau luminile insulelor Key-West. La ora 4.13 dimineața, fu captată ultima radiogramă: „Ne apropiem de

Salvarea pilotului unui avion prăbușit în mare

aeroport. Vă rugăm să ne dați indicații pentru aterizare”.

Dar după cîteva secunde se produse un lucru de neînțeles. Legătura se întrerupse, avionul dispăru. Și nimeni nu izbuti să afle ce soartă avuseseră călătorii care se grăbiseră să ajungă de Crăciun acasă sau altundeva.

La 17 ianuarie 1949, din insulele Bermude decolă un avion de pasageri. După 5 ore și 15 minute urma să aterizeze în Jamaica. Peste 40 de minute, pilotul comunică că la bord totul era normal iar el se pregătea să ia legătura cu aeroportul Kingston din Jamaica. Dar nu mai ajunse la destinație.

Două portavioane și șase vedete torpiloare americane brăzdară apele din nordul Cubei; în sudul Cubei făcură cercetări un crucișător și patru vedete torpiloare. Dar și de astă dată rezultatele fură nule. Avionul dispăruse fără urmă...

Catastrofele descrise mai sus s-au întimplat acum două decenii, cînd utilajul tehnic și aparatul radio a avioanelor nu erau atît de perfecționate ca acum. Dar, în ciuda tehnicii avansate, „Triunghiul morții” a continuat să facă victime și în ultimii ani.

La 28 august 1963, din Miami a luat startul două gigantice avioane cisternă care urmau să facă un zbor obișnuit pentru alimentarea cu benzină (deasupra Atlanticului) a unui grup de bombardiere grele. Ultima radiogramă expediată de ele a fost recepționată în momentul cînd avioanele se aflau între continentul american și Bermude.

Cele două avioane cisternă, cu un echipaj de 11 oameni, au dispărut în

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

plină zi, pe o vreme excepțional de senină. În căutarea lor a fost trimisă o armadă de nave și avioane militare. De data aceasta s-a descoperit totuși ceva: sfărîmături de avioane care pluteau pe mare la 400 de kilometri sud-vest de insulele Bermude, de unde s-a tras concluzia că avioanele cisternă se ciocniseră între ele. Dar depistarea altor sfărîmături, două zile mai tîrziu, la 250 kilometri de locul primei descoperiri anulă această concluzie și alta nu s-a mai putut trage.

După această catastrofă au mai dispărut și alte cîteva avioane și vapoare. Resturi din carcacele navelor au fost descoperite, dar niciodată supraviețuitori sau cadavre.

În februarie 1963, în zona Dry-Tortugas a dispărut fără urmă petrolierul de mare tonaaj „Marine Sulphur-Queen” cu un echipaj de 39 de marinari. În iulie același an a avut aceeași soartă mica navă de pescuit „Snow-Boy”.

În ultimii 20 de ani, o forță necunoscută din acest colțșor de rai a făcut astfel 1000 de victime omenesti. Deși relativ mică și înconjurată de insule cu o populație densă, zona amintită cunoaște zi și noapte o intensă circulație maritimă și aeriană. Avioane și nave speciale asigură o pază permanentă. Dar „Triunghiul morții” nu se dă bătut.

...Stewardesa ne roagă surizătoare să ne încheiem centurile de siguranță și să stîngem țigările. Ultima sclipire trandafirică a asfințitului s-a stins, stelele spuzesc cerul întunecat.

Sub aripa avionului strălucesc luminile din San Juan. Avionul atinge ușor pista și gonește spre aeroport.

E. Semiciov

Nu-i o excepție, ci o regulă

Oricît de ispititoare ar fi și oricît de mult i-ar putea impresiona pe amatorii de mister ipoteza lui E. Semiciov despre existența unui „Triunghi al morții” în Oceanul Atlantic, ea nu poate fi acceptată. S-ar părea că între insulele Bermude, Bahamas și Porto Rico ar exista un fel de Scylla și Caribda care devorează în egală măsură avioane și vapoare. Dar dacă lucrurile ar sta într-adevăr așa, dacă ar exista un fel de „gaură în cer”, triunghiul Bermude, insulele Bahamas, Porto Rico ar fi însemnat pe harta catastrofelor aeriene și maritime cu o pată neagră. Dar statistica catastrofelor aeriene nu confirmă ipotezele lui E. Semiciov.

Să analizăm, de pildă, datele pe anul trecut. Pe liniile aeriene regulate (în afară de U.R.S.S.) s-au produs 31 de catastrofe aeriene, dintre care numai una deasupra faimosului „Triunghi al morții”. Dacă autorul articolului ar fi cunoscut această statistică, el ar fi avut mai multe temeuri să numească „dreptunghi al morții” teritoriul S.U.A., deasupra căruia în 1968 s-au prăbușit, numai pe liniile regulate, zece avioane. Dar numărul de aparate prăbușite nu poate constitui un temel pentru caracterizarea unor zone de pe glob. Căci cu cît circulația deasupra unor regiuni e mai intensă, cu atît sînt mai posibile, evident, și mai multe catastrofe aeriene. Dacă analizăm mai detaliat repartizarea catastrofelor deasupra teritoriului S.U.A. ne convingem că sfărîmăturile de avioane nu sînt presărate uniform. Ele se concentrează în preajma aeroporturilor, întrucît se știe că cele mai multe avarii au loc în cursul decolării și aterizării. Astfel, anul trecut, din 986 de victime, 214 și-au pierdut viața în cursul decolării, iar 435 la aterizare.

G. Vladimirov

(Continuare în pag. 11-a)

TEATRU

Debutul
Tatianeii Samoiloiva

Moscova teatrală a aplaudat debutul Tatianeii Samoiloiva. Cuvîntul „debut” alăturat unui nume atât de cunoscut pare nelalocul lui. Să debutezi după ce ai cucerit premii și elogiul supreme cu rolul Veronikăi din „Zboară cocorii”, după ce ai fost Anna Karenina... Și totuși așa a vrut destinul. Și acțița.

Fiică a unui cunoscut actor de teatru și de cinema, Evgheni Samoilov, și a unei balerine, Tatiana s-a hotărît în cele din urmă pentru cariera tatălui, deși a studiat baletul sub controlul se-

ver al mamei, care ar fi vrut să o așeze de partea ei. Totuși, dragostea de teatru a fost mai mare. Tatiana a absolvit cursurile faimoasei „fabrici de artiști” — școala „Șciukin” — și a fost primită în același colectiv cu tatăl ei, la teatrul „Maiakovski” din Moscova. Se pregătea pentru rolul Ofeliei cînd a răpit-o cinematograful. Și nu i-a mai dat drumul. De atunci, cu pauza pe care i-a impus-o boala, a făcut numai filme, devenind vedetă de renume mondial.

Dar asta nu înseamnă că cinematograful îi place mai mult decît teatrul. Le iubește deopotrivă pe amîndouă, dovadă perseverența cu care a ținut să revină pe scenă și care ne dă prilejul să scriem acum aceste rânduri...

La Teatrul actorului de film, Tatiana o joacă pe Tania, eroina piesei cu același nume de Alexei Arbuzov. Acesta este primul mare rol pe scenă al acțiței, adevăratul ei debut, deoarece în scurta perioadă „maiakovskiană” aproa-

pe că n-a apucat să joace și, în orice caz, nimic important.

De ce Tania? Cunoscînd gusturile acțiței, ne putem, într-adevăr, întreba de ce Tania? Tatiana Samoiloiva nu are preferință pentru anume roluri (o dorință secretă totuși are: să o joace pe doamna Chaucat, dacă s-ar dramatiza „Muntele vrăjit” de Thomas Mann), dar pentru un tip de roluri, da: eroine care nu trezesc mila spectatorilor. Cu alte cuvinte, caractere tari. Or, Tania lui Arbuzov are un destin lacrimogen, acțița însăși a mărturisit că a plîns de multe ori asupra-i. Cum de l-a acceptat totuși? Pentru că vrea ca spectacolul să trezească sentimente noi. Azi, Tania-acțița o vede altfel pe Tania-eroina: mai presus de compasiune, de milă. Da, viața ei a fost dură, deseori amară, dar este un destin împlinit. Tania l-a pierdut pe omul iubit, dar nu și dragostea, care a ajutat-o să găsească un sens major vieții, să devină indispensabilă oamenilor. Așa apare Tania, după o lungă carieră scenică, la Teatrul actorului de film.

Debutul teatral al Tatianeii Samoiloiva a readus-o, cum era și firesc, în centrul atenției ziaristilor. Admiratorii ei au putut astfel afla că acțiței îi place rolul de spectatoare la teatru, că citește mult, că idealul ei personal este un fizician de la Dubna, iar idolii cinematografici Gérard Philipe și Inno-kenti Smoktunovski, că îi place gospodăria, că nu-și va cumpăra mașină fiindcă se simte mai liniștită în taxi, că face lungi plimbări pe jos, străbătînd Moscova în lung și în lat și că adoră copiii.

CINEMA

Bobo se întoarce

Regizorul Mihail Eršov face un film despre război fără război. Aproape că nu se vor auzi bubuituri și explozii, nu vor exista scene de luptă. Va fi un film despre oameni pașnici care tare n-ar fi vrut să moară în ultimele zile ale cumplitei înclătări. Dar război fără moarte nu se poate. Victoria trebuie plătită cu sînge și cu viață...

Autorii vor să arate războiul în manifestările lui obișnuite, în care eroismul decurge organic dintr-o necesitate de fiecare clipă, iar tragicul și comicul se îngemănează. Cadrele jucate vor alterna sau chiar vor fi „sparte” de secvențe de Jurnal, făcute de operatori pe front.

Filmul nu are un erou principal, ci mai mulți: locotenentul Zaițev (N. Trofimov), colonelul Petrov (V. Krasnov), tanchistul Kravcenko (S. Dvoretșki), sanitara Tatiana Mihailova (A. Șuranova), traducătoarea Nina (E. Gorciova), cavaleristul Piotr Lukici (P. Pervușin). Din caracterele lor se va desprinde imaginea Soldatului (general sau simplu ostaș) care a străbătut drumurile însingurate ale războiului pînă la victoria finală.

În afară de personajele amintite mai sus trebuie pomenit însă și Bobo. Deși nu e om, ci elefant, Bobo nu-i mai

Nikolai Trofimov încercînd să fie sever cu Bobo

pușin o figură importantă a filmului. Dar ce legătură — v-ați putea întreba — are un elefant cu primăvara lui 1945, cu Berlinul? Are! Bobo a fost luat de fasciști din grădina zoologică din Kiev și dus în Germania. Iar după luarea Berlinului, soldații trebuie să-l încarce pe „prizonier” în tren și să-l expedieze în patrie. Ceea ce nu e de loc ușor de făcut. Îi iau și cu binele și cu răul, îl leagă cu frîngiții, încercă să-l tragă spre vagonul care îl așteaptă cu ușile larg deschise, dar elefantul nici nu se clintește din loc. Apelează și la un „Willys” ca să-l împingă din spate, în speranța că tehnica modernă îi va veni

de hac; dar Bobo se întoarce liniștit și mașina zboară cit colo, ca o jucărie. Salvarea vine de unde nu se așteaptă nimeni. Locotenentul Zaițev se apropie de el, îl trage de ureche ca pe un copil poznaș și dojenindu-l: „Nu-i frumos. De ce te porți ca un derbedeu?”, îl duce în vagon...

Așa scrie în scenariu și așa va trebui să se întîmple. Bobo e jucat de Bobo de la grădina zoologică din Leningrad, care va face toate acestea fără un dresaj prealabil. În numele lui a semnat contractul dresorului Boris Baranov care îl însoțește pe platou. De altfel nu e singurul însoțitor. De la domiciliu la locul de filmare, Bobo se deplasează înconjurat de o escortă de milițieni pe motocicletă și urmat de un camion care transportă rația lui zilnică de mâncare: 100 de măști uscate, 35 de kilograme de fin, 25 de kilograme de cartofi, mere și castraveți.

Dacă Bobo nu are nici un fel de emoție, nu același lucru se poate spune despre Nikolai Trofimov, care va trebui să-l apuce pe elefant de urechea cit un clopot, să-l certe și să-l convingă să se urce în tren. Dar arta cere sacrificii și Trofimov e hotărît să le facă.

Kirk Douglas,
omul Mafiei

După ce a fost personaj mitologic (Ulyse) și legendar (Spartacus), după ce a trăit pe ecran biografii reale (Van Gogh) și nenumărate fictive, Kirk Douglas a ajuns și omul Mafiei! Așa ni-l înfățișează noul lui film, „Frăția”, produs de el și regizat de Martin Ritt.

„Frăția” este un film despre sicilienii din America, emigrați sau născuți acolo, — amănuntul n-are importanță —, care continuă să o slujească cu devotament pe „sfînta mamă” Mafia. Tema, mult bătătorită, nu se pierde în producția de serie datorită conflictului și realizatorilor.

Dar mai întii despre conflict. El îi opune pe cei doi frați Ginetta, Frank și Vinni. Frank e mai vîrstnic, a ajuns la o situație înfloritoare făcînd totul cu mîinile lui, susținut de o capacitate remarcabilă și de venerație pentru părintele defunct. Vinni e mezinul. Mulțumită lui Frank a putut să învețe și, ajuns la treizeci de ani, hotărâște să se însoare și să dea fratelui o mîină de ajutor în afaceri. Afaceri, bineînțeles, în afara legii, însă „sigure”, „cumînți”. Dar la un moment dat, trebuie luată o nouă inițiativă, de avergură. Lui Frank mai conservator, ideea nu-i place, fiindcă se teme să intre în conflict cu autoritățile. Dar asociații, inclusiv Vinni, votează în majoritate pentru. La această neînțelegere se adaugă încă un conflict, mult mai grav. Anume, se descoperă că individul care cu ani în urmă l-a trădat pe Ginetta-senior, provocînd moartea lui și a încă patruzeci de „mafioși”, nu-i altul decît... socrul lui Vinni. „Sfînta mama” strigă răzburare. Tradiția „onoarea” cer ca instrumentul ei să fie Frank Ginetta. Iar Vinni Ginetta, la rîndul lui, va fi constrîns să-și răzbune socrul ucigîndu-și fratele. Care nu numai că se așteaptă la asta, cunoscînd regula jocului, dar chiar îi va înmîna lui Vinni „lupara”, pușca fără greș cu care sicilienii împușcă lupii.

Și acum despre interpretare. Kirk Douglas în rolul lui Frank Ginetta pare sicilian get-beget cu mersul, gesturile, felul de a vorbi, italo-englezesc. Alex Cord (Vinni), Irene Papas, Susan Strassberg, Luther Adler, F. Cianetti, îi ajută pe Martin Ritt să creeze o ambianță, să modernizeze și să umanizeze psihologia unor oameni în luptă cu un „fatum” de care ar vrea grozav să scape.

A. Donskaia

BALET

„Regina zăpezilor”
a venit primăvara

În prima duminică de primăvară, în timp ce parcurile Moscovei abia începau să se descotorosească de cojoacele iernii, „Regina zăpezilor” și-a făcut o remarcată apariție pe scena Palatului Congreselor.

E vorba de o operă-balet pe muzică de M. Rauchwerger după libretul lui S. Bogonazov. Coregrafia a fost reglată de celebrul maistru de balet Assaf Messerer, iar decorurile — și ele foarte apreciate de critică — sînt semnate de B. Levental.

Rolul „Reginei zăpezilor” este interpretat, cum ne asigură ecourile din

presă, cu o desăvîrșită grație de Elena Riabinkina, căreia publicul tînăr care umplea fastuoasa sală în seara premierei l-a făcut, la sfîrșit, o ovație triumfală.

Teatrul Mare și-a îmbogățit astfel

Pregătînd spectacolul: Assaf Messerer și Elena Riabinkina

reperoriul cu o nouă operă, ce se adresează în special celor aflați în floarea vîrstei, în care muzica, dansul, decorurile și lumina se îmbină într-un spectacol armonios ce respiră deopotrivă poezia și morala unei fabule.

ANTIMUZICĂ

Concert
la două picioare

În celebra sala pariziană „Gaveau”, unde melomanilor li se oferă de obicei muzică de cea mai bună calitate, într-o interpretare aleasă, a avut loc un concert cu totul neobișnuit. Compozitorul Mark Finaly a prezentat publicului o compoziție proprie scrisă în așa-numitul sistem al „cromatismului degenerescent”.

Înșind pe scenă, compozitorul (tot el și interpret) a anunțat:

— Întii trebuie dezacordat pianul. Iar după ce a executat operația a făcut un gest care în ochii publicului

— Cu mai mult sentiment, dragă, e Mozart!

neprevenit n-avea nici în clin nici în mîinecă cu muzica: și-a scos frumuseț pantofii și i-a aruncat cit colo.

De cînd cu La Chunga, Sandie Show și altele, descultii nu mai sînt o raritate pe scenă. Dar în cazul lui Finaly nu mai era vorba de o extravagantă ci, cum s-a văzut foarte curînd, de o exigentă de interpretare. Mark s-a așezat în fața pianului, și folosînd cu abilitate claviatura, a început să o lovească cu picioarele (ce s-ar fi întîmplat cu clapele dacă ar fi fost încălțat? !), cu pumnii, cu coatele, cu bărbia...

Nu se poate spune că originalitatea lui Mark Finaly e chiar totală: mai există pianisti care folosesc tîlpile. Dar „noutatea” și „prospețimea” metodei lui constă în faptul că își scrie partiturile sub formă de cardiograme, ale căror linii frînte au diferite culori: cele roșii corespund notelor joase, cele albastre acutelor, iar tempoul este indicat prin înălțimea și forma zigzagului.

Cum a reacționat publicul? A rămas în sală aproape două ore cit a durat concertul. Unii entuziașii au răspuns prompt la părțile cele mai răzbutite, cum a fost, de pildă, un si bemol luat cu degetul mare de la piciorul stîng și ceilalți au tăcut dar, cum am mai spus, au suportat tot concertul. Poate din zăruțitate, poate din perplexitate sau, poate, fiindcă administrația, prudentă, a avut grijă să anunțe că cine va pleca înainte de sfîrșit va fi amendat cu zece franci...

(Din „Literatură și Artă”)

arta
ca arta arta a.
arta arta arta a.
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta ar
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta

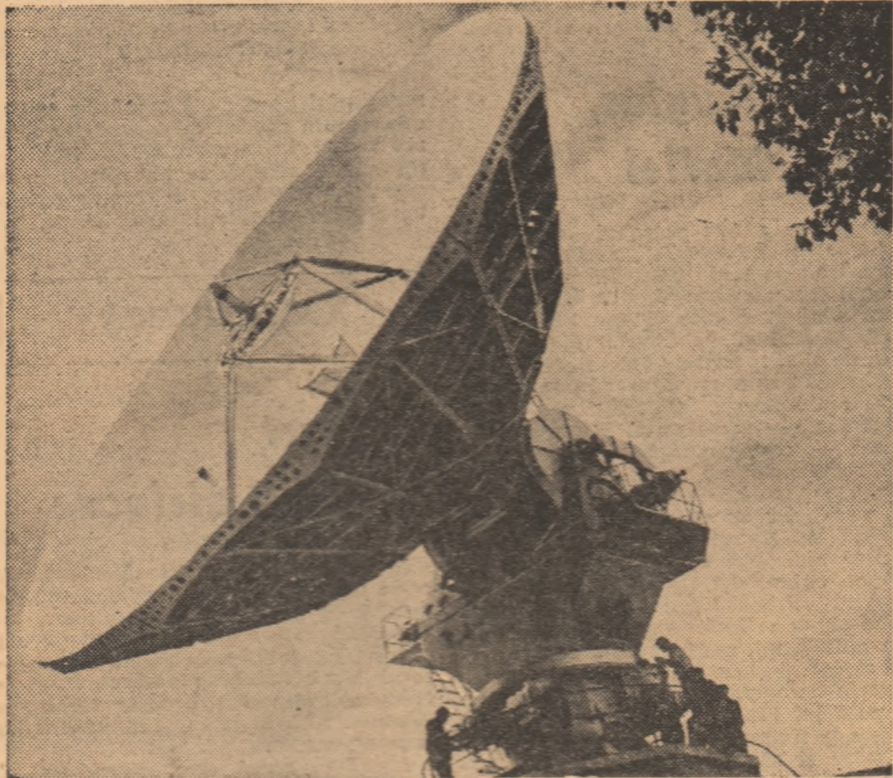

ASTRONOMIE

Holograme din Marte și Venus

Fotografiile planetei Marte luate de un satelit sau sosirea unei capsule spațiale pe Venus sînt, evident, contribuții interesante la progresul astronomiei, dar studiarea fundamentală a planetelor sistemului nostru solar continuă, totuși, să se realizeze prin mijlocirea metodelor clasice — lunete sau telescoape. Foarte recent, acestora li s-a adăugat însă o tehnică inedită, aceea a astronomiei prin radar. Se știe că metoda optică tradițională se bazează pe stu-

bill, de pildă, că perioada de rotație a planetei Mercur este de 59 de zile și nu de 88, cum se credea pînă acum. Valoare care a putut fi determinată datorită decalajului de frecvențe: cu cît diferența de frecvențe reflectate de extremitățile planetei este mai mare, cu atît rotația este mai rapidă. La radar, acest lucru se traduce prin faptul că extremitatea care „vine” spre noi face să crească frecvența reflectată, în timp ce aceea care „pleacă” o diminuează.

Instalația radar scrutează spațiul...

dierea corpurilor cerești așa cum apar ele, luminate de soare. Informația este captată sub formă de lumină reflectată, dar astronomul nu poate acționa asupra sursei de luminare condiționînd-o, ceea ce constituie un mare dezavantaj. În ultimul timp s-a constatat, însă, că planetele mai apropiate ar putea fi luminate, ca să ne exprimăm așa, cu unde radio care au aceeași natură cu lumina, în ambele cazuri fiind vorba de radiații electromagnetice.

Radarul, gigant alcătuit dintr-un complex de grile metalice, este un emițător radio oarecum deosebit. El emite printr-o antenă direcțională valuri de unde în direcția unui obiectiv; ele se reflectă și complicata grilă le recepțiază stabilind distanța și poziția. Acum cîțiva ani, specialiștii au reușit, cu materialul epocii, un adevărat tur de forță emițînd spre Venus un „tren” de unde, pe care apoi le-au receptat. După care au fost stabilite contacte cu Marte și Mercur și astronomia prin radar a început să se dezvolte cu o viteză remarcabilă, furnizînd rezultate științifice care au depășit cele mai optimiste speranțe. Dată fiind distanța care desparte Pămîntul de celelalte planete, este vorba de o operațiune foarte delicată, cu atît mai mult cu cît energia semnalului transmis, ca și a aceluia care revine, descrește.

Măsurătorile efectuate prin radar s-au dovedit a fi de o precizie fără precedent. Teoretic, ele par a fi destul de simple: cronometrul e declanșat în momentul cînd se emite semnalul radio și oprit la revenirea lui. În felul acesta e înregistrat timpul necesar parcurgerii distanței în ambele sensuri; cunoscîndu-se faptul că radiațiile electromagnetice au o viteză de 300 000 km/s, pentru stabilirea distanței e suficientă multiplicarea acestei cifre cu timpul înregistrat de cronometrul. Toată problema obținerii unei distanțe foarte precise constă în realizarea unei măsurători extrem de fine, de ordinul unei sute de miimi de secundă. Din fericire planetele reflectă undele aproape perfect, ca o oglindă, din care cauză cea mai mare parte a forței ecoului provine din punctul unde linia de țintire, care pornește de la radar spre centrul planetei, taie suprafața. La cifra dată de intervalul de răspuns se mai adaugă o alta, decalajul frecvenței pentru punctul vizat. Ambele cifre permit întocmirea unei hărți a planetelor, numită de specialiști hartă radar interval-decalaj.

Cu ajutorul radarului, s-a putut sta-

bil, de pildă, că perioada de rotație a planetei Mercur este de 59 de zile și nu de 88, cum se credea pînă acum. Valoare care a putut fi determinată datorită decalajului de frecvențe: cu cît diferența de frecvențe reflectate de extremitățile planetei este mai mare, cu atît rotația este mai rapidă. La radar, acest lucru se traduce prin faptul că extremitatea care „vine” spre noi face să crească frecvența reflectată, în timp ce aceea care „pleacă” o diminuează.

În cazul lui Venus, observațiile optice s-au dovedit imposibile din cauza stratului dens de nori care acoperă în permanență planeta așa încît abia în ultimul timp, odată cu „astronomizarea” radarului, s-a putut stabili că ziua venusiană durează 243 de zile, că planeta se rotește în jurul Soarelui într-un sens și în jurul ei în celălalt. În ce-o privește pe Marte, mișcarea ei e binecunoscută. Totuși astronomia prin radar permite măsurători pe care optica le exclude: studiarea solului, de pildă, bazată pe energia expedită de planetă și studii topografice. În felul acesta s-a descoperit că pe Marte există munți înalți de 12 km. și că, în general, relieful se prezintă ondulat ca valurile unei mări.

Acum, specialiștii în materie se pregătesc să pună la punct o tehnică și mai revoluționară: dispunerea a două antene radar, una pe Pămînt, alta pe un satelit amplasat pe o orbită în jurul planetei ce urmează a fi studiată. Unul din radare va servi de emițător, celălalt va capta pe rînd undele emise și reflectate. Și cum emisiunea radarelor e coerentă, sistemul va permite obținerea unei holograme a planetei din care vor putea fi realizate fotografii perfect clare, inclusiv în relief. În vederea observației directe. O astfel de experiență a și fost realizată cu Luna, iar rezultatele sînt promițătoare. În momentul cînd metoda va fi definitivată, astronomia radar va ajunge să depășească observația optică și în domeniul ei cel mai sigur, fotografia. Venus în relief, iată o realizare care l-ar putea satisface chiar și pe cel mai exigent astronom!

METEOROLOGIE

Clima

din secolul XX

În afara marilor perioade climatice, măsurate în mii sau milioane de ani, există intervale scurte, de circa 20 de ani, în care survin modificări de climă ce pot fi remarcate nu numai de mete-

orologi, ci de oricine. Ce fluctuații climatice s-au înregistrat însă în secolul nostru și ce concluzii se desprind din ele pentru „timpul probabil” din următorii ani?

Din fericire pentru cercetători, ei au la dispoziție o bogată arhivă de hărți sinoptice zilnice ale emisferei nordice, începînd cu anul 1899. Ele au arătat că pînă în momentul de față se pot distinge trei perioade de schimbări de climă. Astfel, la începutul secolului au fost înregistrate frecvente expansiuni spre sud ale aerului polar nordic, ceea ce a determinat, după cum era și firesc, o scădere a temperaturilor medii în zonele temperate. În a doua perioadă, care s-a întins pînă în preajma anului 1956, a survenit o încălzire, ca în a treia perioadă, cea actuală, să se constate o răcire treptată, cu „simptome” ce amintesc clima de la începutul secolului.

Căror factori se datorează aceste capricii trecătoare ale vremii? Condițiile climatice de pe glob sînt influențate de două elemente principale: radiația solară și circulația maselor de aer. Dacă radiația solară e relativ constantă (mai ales în intervale scurte de timp), curenții de aer sînt în schimb dinamici, deplasîndu-se pe distanțe mari, în una sau mai multe direcții simultan. În virtutea acestor caracteristici masele de aer arctic, de exemplu, pot invada numai Europa sau numai Oceanul Atlantic, dacă urmează o singură direcție, Europa și America sau America și Nordul Asiei dacă urmează două direcții, dar și suprafețe mai întinse dacă invazia se produce pe mai multe căi. Meteorologul B. Dzerdzeev a concentrat această multitudine de situații în 13 variante tipice principale, utilizate azi în clasificarea circulației maselor de aer din emisfera nordică. Două tipuri de deplasări sînt vinovate de alternațiile climatice din secolul nostru și anume așa-numiții curenți meridionali și zonali. Primii circulă de la nord spre sud, înlesnind transportul aerului rece al nordului spre zonele temperate, ceilalți se deplasează de-a lungul paralelelor globului terestru, vehiculînd aerul „local” al zonelor temperate. Predominarea curenților meridionali la începutul secolului XX a contribuit deci la pătrunderea repetată a aerului polar spre sud (de cele mai multe ori au fost înregistrate 2—3 pătrunderi iarna și 2 vara). Curenții zonali, care au predominat în a doua perioadă au menținut o climă mai caldă, izolînd aerul rece al Bazinului Polar.

În ce privește actuala perioadă climatică, despre care se presupune că se va extinde și asupra deceniului următor, ea se caracterizează prin intensificarea circulației curenților meridionali, deci prin schimbări climatice bruște, datorate invaziilor de aer arctic, prin

Ca în prima sau a treia perioadă

ierni mai aspre și prelungite în comparație cu perioada precedentă. Într-adevăr, iernile din perioada 1962—1965 au fost în emisfera nordică mai friguroase decît, de pildă, cele din 1950—51 sau 1955—56. În limbajul meteorologilor, în primul caz acțiunea curenților meridionali s-a menținut peste 60 de zile (în trei luni de iarnă: decembrie-februarie), pe cîtă vreme în iernile calde în medie 23 de zile. Vara anului care a trecut este considerată de specialiști drept tipică pentru o perioadă climatică în care predomină curenții meridionali. Cu alte cuvinte, așa cum am putut afla și din buletinele meteorologice, vara anului 1968 a fost bogată în surprize și răcorită în exces de răsuflarea Arcticii.

șta știința știința știința știința
știința știința știința știința
șta știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

ELECTROTEHNICĂ

Botvinnik: șah (și mat) scurtcircuitelor

Dacă pe Mihail Botvinnik șahistul, fost campion mondial, îl știu nu numai toți amatorii de șah, ci și un public foarte larg, Botvinnik savantul e mai puțin cunoscut. Deși și în principalul lui domeniu de activitate, electrotehnica, marele maestru se află în primele rînduri ale științei mondiale, poziție conferită de numărul și importanța lucrărilor sale. Să-l cunoaștem deci și sub acest aspect.

Seara cînd, cu un gest mașinal, aprindem lampa de birou, o „cuplăm”, fără să ne dăm seama, la un complex sistem energetic. Inimile acestui sistem, căci are mai multe, sînt generatoarele care produc curentul. Generatoarele și rețeaua au aceeași frecvență, aceeași tensiune. Cît timp acest echilibru se menține, totul e în regulă. Uneori, însă, echilibrul se strică. De vină e un scurtcircuit. De multe ori acesta nu poate fi prevenit. Într-adevăr, cum să preîntîmpini ruperea firelor provocată de polei, furtună, fulger etc.? În consecință, tensiunea în rețea scade brusc. Se modifică și tensiunea în generator, frecvența lui sporește față de aceea a rețelei sau, dimpotrivă, scade și atunci se poate întîmpla ca întreg sistemul să se dezorganizeze. Iată de ce e foarte important ca în generator și implicit la consumatorii de energie electrică să se mențină aceeași tensiune. Pentru aceasta, însă, în caz de avarie generatorul trebuie să fie adus în stare excitată, cum spun specialiștii, adică într-o stare de energie mai mare, iar după înlăturarea cauzelor avariei el să fie calmat cît mai repede posibil. Înainte, aceste manevre se realizau cu ajutorul reguletoarelor de tensiune.

Dar Botvinnik și colaboratorii săi au făcut un pas mai departe. Ei au elaborat un tip de regulator care reacționează nu numai la sporirea tensiunii, ci și la viteza cu care se schimbă ea îngăduind astfel să se egalizeze mai repede și cu o mai mare exactitate tensiunea din sistemul energetic.

Să ne închipuim însă că scăderea tensiunii în rețea a izbutit totuși să „atace” rotorul generatorului, care a început să se învîrtească mai repede sau mai încet. Este un lucru grav, mai cu seamă cînd generatorul este sincron, adică rotorul lui are aceeași turaj și același sens de rotație ca și cîmpul magnetic învîrtitor din întrefier (porțiunea neferomagnetică care asigură tocmai învîrtirea rotorului). Cînd generatorul este însă asincron, avînd două sau mai multe înfășurări, nu mai este obligatoriu să i se mențină o viteză strict dată. Acest tip de generator e cunoscut de mult, dar el nu a putut fi folosit pînă cînd laboratorul lui Botvinnik nu a creat un regulator care permite legarea generatoarelor asincrone la rețeaua cu funcționare sincronizată. Recent, la uzina „Vladimir Ilici” din Moscova a fost încercat prototipul unei mașini electrice de 250 kW cu reguletoare Botvinnik, iar la Harkov urmează să se experimenteze un alt pro-

tehnica .

tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tel

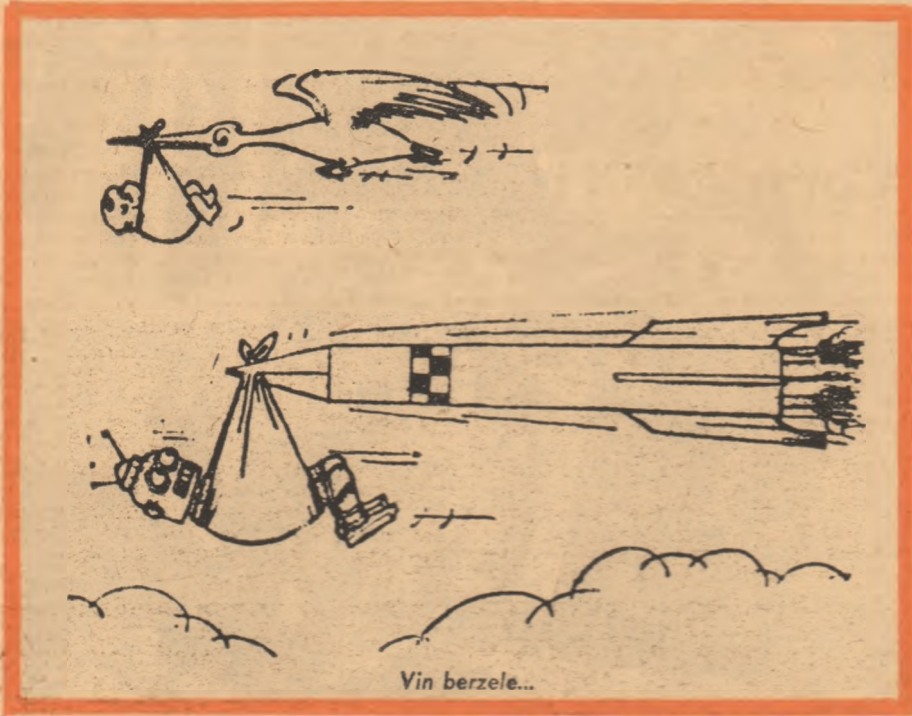
tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica tehnic

tehnica tehnica tehnica te

Vin berzele...

culoarea penelor, căci putea fi vorba și de o modificare a structurii penajului prin vopsire.

Așa încît experiența a fost reluată, de astă dată cu un număr de cintezoii de la natură cu penaj întunecat și cu alții albi. Ambele loturi au fost plasate, la o temperatură de plus zece grade, în prezența unei radiații luminoase. Cu acest prilej s-a văzut că la albiștii supuși la radiații descreșterea consumului de oxigen necesar producerii energiei a fost foarte mică, de abia de 6 la sută, în timp ce la păsările cu penaj întunecat ea ajungea pînă la 26 la sută.

Un defavorizat al naturii

În felul acesta s-a dedus că păsările cu pene de culoare închisă au profitat de energia furnizată spre a face economii și a-și reduce propria lor producție de căldură, lucru pe care albiștii nu-l puteau face. Diferența rezultată se datorește modului cum reacționează stratul de pene atunci cînd e izbit de radiații. El nu le transmite, ci le poate fie absorbi, fie reflecta.

Cînd reflecția e slabă, absorbția e intensă, radiația e transformată în căldură și invers. La albiștii, mica scădere a metabolismului corespunde cu o slabă putere de absorbție a stratului de pene, în timp ce la păsările cu pene de culoare închisă se produce fenomenul contrar.

Avantajul pe care-l conferă un penaj întunecat constituie — afirmă autorii cercetărilor amintite — un factor evolutiv ce nu trebuie neglijat și care explică, poate, și raritatea păsărilor în întregime albe.

HIDROBIOLOGIE

Călușii care nu pot fi inhămați

„Are coadă de maimuță, trup de insectă, marsupiu de cangur, cap de cal, ochi de cameleon și „zale” de cavaler al regelui Arthur”. Evident, cu o asemenea descriere nu-i ușor de ghicit despre ce animal e vorba. Un hidrobiolog american spunea că pare asam-

blat din piese luate cu împrumut de cine știe unde și nu prea bine ajustate...

Dar nu intenționăm să vă oferim spre dezlegare o ghicitoare ci, precizînd că-i vorba de călușul-de-mare, vom mai adăuga și alte amănunte interesante despre el.

Așadar, Hippocampus hippocampus — numele sub care îl cunosc specialiștii și care se traduce prin calul-omida — este un pește teleosten, pentru că are coloana vertebrală și capul complet osoase, din familia signatidelor. Deși e un pește, călușul-de-mare seamănă prea puțin cu făpturile pe care ne-am obișnuit să le numim astfel. Zălele, alcătuite din plăcuțe osoase, îndeplinesc aceeași funcție ca solzii la alți pești, cu deosebirea că sînt mai grele, elastice și strălucesc de parcă ar fi lăcuite. Din această cauză, călușul-de-mare aduce mai curînd cu o insectă. Un alt element care îl deosebește total de pești este gîtul.

Capul „marsupialului marin” se termină cu un fel de trompă cu gură. Cînd i se face foame, călușul-de-mare se fixează cu coada de cite o algă sau alt obiect de pe fundul apei, își infundă gura-trompă în nămol și caută acolo crustaceele preferate. Cînd descoperă hrana o întuiește cu privirea de parcă ar fi miop. Poate rămîne așa multe minute, pentru ca atunci cînd privitorul crede că a renunțat să o mănînce, începe să o devoreze cu o iuțeală fulgerătoare. Ochii i se mișcă independent unul de altul, ca la cameleon. Așa încît, în timp ce ochiul drept caută mîncarea printre alge, cel stîng poate urmări atent mișcările vreunui inamic care s-ar apropia.

Dar călușul-de-mare este neobișnuit nu numai ca înfățișare, ci și ca particularități biologice. Iată cîteva. Femelele depun icrele în marsupiu masculului unde din ele iese puietul. O singură femelă poate umple cu icre marsupiu mai multor masculi și invers, masculul al cărui marsupiu nu s-a umplut cu icrele unei femele caută și altele pînă și-l umple de tot. Icrele călușului-de-mare au un colorit straniu. Nucleul lor roz-portocaliu are un înveliș lichid închis la rîndul lui într-o

membrană transparentă în formă de pungă. Ele au un diametru de 0,5—1,5 mm în funcție de specie. Diverși cercetători au făcut tot felul de experiențe pentru a determina rolul marsupiuului în dezvoltarea icrelor. Specialistul fran-

cez René Thévenay a descoperit astfel că marsupiuul gol este căptușit cu un țesut mucos ușor încrețit. Cînd marsupiuul se umple cu icre, țesutul începe să se modifice: se umflă, crește și începe să semene cu un burete. I se măresc și se înmulțesc vasele capilare. Icrele au parcă un efect iritant asupra țesutului. Venind în contact cu el, fac să-i apară un fel de porți și atunci tot interiorul marsupiuului începe să semene cu o plasă cu găuri dreptunghiulare. Fiecare gură adăpostește un ou. Ouăle care nu găsesc adăpost în această originală plasă sînt sortite pieirii. Din momentul diviziunii icrelor în găuri-celule, începe dezvoltarea lor. Curînd, iese puietul care, însă, nu părăsește imediat marsupiuul, ci abia după 40—50 de zile. Ieșirea din originala maternitate are loc în grupuri de 10—15. După ce a ieșit aproape tot puietul, masculul își presează marsupiuul de o piatră sau o scoică pentru a-l goli complet. După care țesutul din el începe să revină la normal.

Puietul proaspăt ieșit din marsupiu se ridică numaidecît la suprafață și se fixează cu coada de un obiect care poate fi chiar un seamăn al lor. După foarte puțin timp învață să înoate în poziție verticală cum înoată călușii-de-mare maturi. În aceste prime zile de viață în afara marsupiuului, corpul noilor născuți este aproape transparent încît privit cu lupa, i se pot vedea bătăile inimii. Curînd, însă el începe să se pigmenteze și treptat-treptat capătă caracteristicile animalelor mature.

COSMONAUTICĂ

Cine și cit a îmbătrinit în Cosmos

„Ar trebui să mi se plătească ore suplimentare...” Această cere, făcută în glumă, a lui Frank Bormann nu anunța începutul unei campanii de revendicări sociale a cosmonauților americani, deși ei s-ar fi putut prevala — în sprijinul lor — de o autoritate incontestabilă: Einstein. Căci, cu ecuațiile relativității, recent s-a calculat că cosmonauții care au făcut ochiul Lunei au îmbătrinit cu 300 de microsecunde mai mult decît locuitorii Terrei.

Conform teoriei lui Einstein, la originea acestei îmbătrîniri se află — se știe — două fenomene. Mai întii, timpul se scurge mai încet pentru un obiect a cărui viteză sporește mereu. Și invers, timpul se scurge mai repede pentru un obiect pe măsură ce el se depărtează de un corp ce exercită o forță gravitațională (ca Pămîntul, de pildă).

Așadar, atîta timp cît nava s-a aflat la mai puțin de 8 000 de kilometri de planeta noastră, factorul determinant era viteza vehiculului, curgerea timpului se încetinește și, în consecință, cosmonauții erau mai tineri decît pămîntenii. După depărtarea amintită, cînd gravitatea terestră a descrescut, timpul a trecut mai repede pentru navă decît pentru Pămînt. Diferența a fost de 300 de microsecunde.

Revendicarea lui Bormann era deci justificată — dar nu pentru el, și nici pentru Lovell, ci numai pentru Anders — care a făcut cu „Apolo-8” primul zbor cosmic și a îmbătrinit cu 300 de microsecunde mai mult decît restul semenilor săi. Într-adevăr, pe Bormann și Lovell, care mai fuseseră două săptămîni în Cosmos la Bordul lui „Gemini-7”, efectul de dilatare a timpului îi întinerește în perioada respectivă cu 400 de microsecunde. După care, cu „Gemini-12”, mai cîștigaseră 100 de microsecunde, petrecînd alte patru zile în Cosmos.

Așa încît din „bilanțul timpului” rezultă că Bormann și Lovell au îmbătrinit respectiv cu 100 și 200 de microsecunde mai puțin decît pămîntenii. Și au fost plătiți pentru o perioadă mai mare de timp decît au lucrat.

Lă se va reține acum din satelitaru ?

ZOOLOGIE

Avantajul de a avea pene negre...

Cercetări recente par să ateste că pentru o pasăre e mai avantajos să aibă pene negre. Această concluzie a fost trasă în urma studierii influenței pe care o exercită energia solară asupra metabolismului păsărilor în funcție de culoarea penajului lor. Evident, n-a fost vorba de satisfacerea unei curiozități gratuite, ci de a afla dacă păsările utilizează energia luminoasă sau produc ele însele energie, plecînd de la oxigen și de la rezerve nutritive spre a-și menține o temperatură constantă, și dacă culoarea penelor are vreo însemnătate în această privință.

Două loturi de cintezoii albiștii, unii vopsiți în negru iar ceilalți lăsați la culoarea lor naturală, au fost supuși la radiații luminoase, la o temperatură la care păsările trebuie să producă în mod normal căldură pentru a lupta împotriva frigului. Rezultatele au arătat că, în ciuda temperaturii scăzute, arderile metabolice erau mult mai mici la cintezoii vopsiți în negru, în timp ce la ceilalți erau neschimbate, ei continuînd să producă energie fără a recurge la aceea care le era furnizată. Experiența amintită n-a fost socotită, totuși, concludentă. Într-adevăr, ea nu lăsa să se întrevadă cu precizie rolul pe care-l juca

Poșta medicului

I. VĂDEANU — București: Un vechi dicțon spune: „Omul gras e ca o cămară plină: atrage șobolanii”. Într-adevăr obezitatea predispune și se complică cu o serie de boli. Citiți articolul despre obezitate și diabet din acest număr.

I. N. — Ploiești: Am publicat în nr. trecut un articol despre cardiopatiile ischemice dureroase.

L. A. GIARMATA — Timișoara, jud. Timiș: 1) Nu e nici „modern”, nici „normal” acest dezechilibru staturponderal, având drept cauză, probabil, afecțiunea dv. biliară. În ultimă instanță, dacă dopajul vitaminic nu a dat rezultate, în mod precis o cură de insulină, începând cu 5 u.l. și ajungând pînă la 15-20 u.l., efectuată sub strictă supraveghere medicală, poate aduce rezultatele dorite. 2) Dacă asimetria mamară e atât de evidentă și supărătoare se poate face o operație estetică corectoare, adresându-vă în acest sens serviciului de chirurgie plastică al Spitalului clinic Fundeni. 3) Un ultim tratament, pare-se cu rezultate spectaculoase, constă în infiltrații locale cu mici cantități de hidrocortizon, acnee dispărînd ca prin farmec. În mod precis însă inestetica dv. acnee juvenilă va dispărea de la sine, o dată cu căsătoria.

STUDENT — Iași: Vă mulțumim pentru aprecieri. 1) Utilizați loțiunile Pilo-fort și Gerovital H3, alternativ, conform prescripțiilor din prospectul însoțitor. 2) Citiți răspunsul dat sub L.A. Giarmata-Timișoara la pct. 1. 3) Este necesar un tratament de lungă durată cu Testosteron sau Testolent (o fiolă la 3-4 săptămîni) asociat eventual cu Gonacor sau Folcisteină, sub continuă supraveghere medicală. 4) Cel mai bun lucru este să vă adresați dv. în scris persoanei respective, despre care nu știm nimic, pe adresa Grădinii botanice din Tbilisi. 5) Am publicat numeroase articole de tehnică „culturistă”. Dacă ați fi urmărit cu regularitate revista, le-ați fi întîlnit.

CONSTANTIN ION — București: 1) Cauza sindromului Ménière nu este cunoscută, dar elementul patologic constă într-o dilatație marcată a canalului cohlear, ca urmare a unui așa-zis „hidrops endolimfatic” (glaucom labirintic) cu creșterea tensiunii și secreției lichidului endolimfatic. 2) În nici un caz nu trebuie confundat cu vertijul din echivalentele epileptice. 3) Pronostic este în funcție de teste audiometrice. De obicei sindromul Ménière este o afecțiune cronică recidivantă, care persistă timp de mai mulți ani, vertijul putînd dispărea prin tratament, mai rar surditatea.

ANTIGONA — SUCEAVA: Sub denumirea de psihoză Korsakov se înțelege un complex de tulburări psihice descrise în 1887 de psihiatru rus S. S. Korsakov și care se observă în asociație cu polinevrita alcoolică. Tulburările apar brusc și se dezvoltă rapid, privind în special memoria, evenimente recente și curente fiind uitate aproape instantaneu. Bolnavul nu poate spune numele persoanelor din jur, deși le vede deseori în cursul zilei, nu-și poate aminti nimic din ceea ce a spus sau a făcut cu câteva minute înainte, se adresează de multe ori cu aceleași întrebări sau observații, poate citi săptămîni întregi aceeași pagină sau după ce a citit un rînd. El uită imediat și începe să-l citească de la început, are confabulații și pseudoreminiscențe (amintindu-și de unele evenimente petrecute cu mult în urmă, pe care le dă drept recente) etc. etc. Dacă fiind cauza toxică (alcoolică) a afecțiunii, remisiunile sau vindecările totale sînt extrem de dificile, deși posibile.

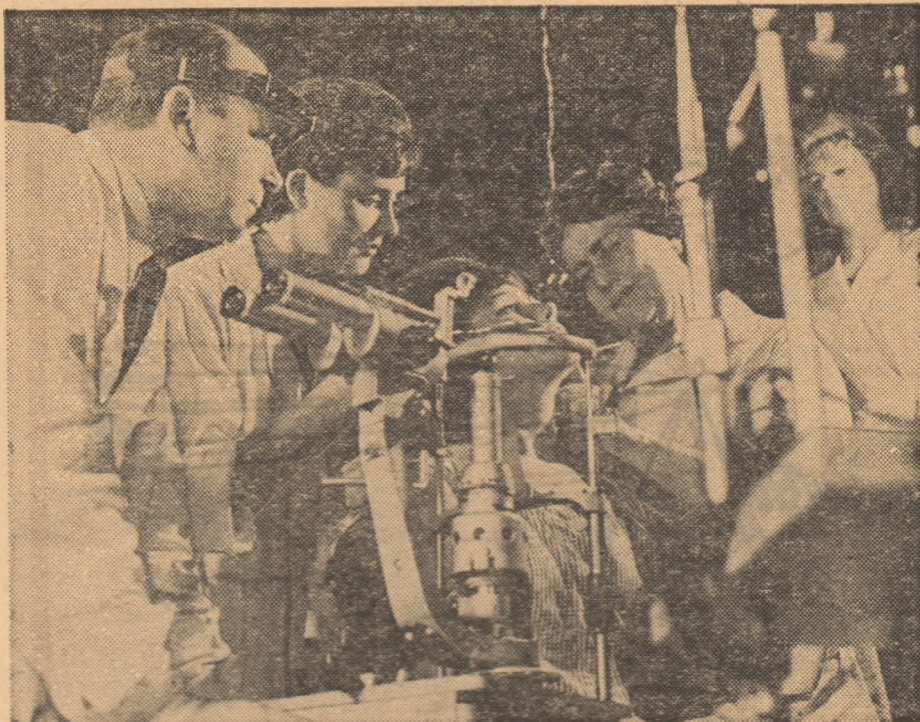
NELA URLON — Fefești, Jud. Ialomița: Citiți răspunsul dat sub Student-Iași, la pct. 1.

FLOROIU EUGEN — București: În prostatita cronică, băile calde de sezut, cliemele calde, supozitoarele calmante, viața sexuală moderată sînt principalele indicații. Tratamentul urologic propriu-zis constă în masaj prostate, irigații uretrale cu soluție Argirol 1 la sută, eventual cure periodice de Cloramfenicol sau Tetracilină 4 drajeuri pe zi. Furcadantinel are adeseori succes. De asemenea, vaccinoterapia polivalentă sau autovaccinul dau uneori rezultate bune.

V. MARIAN — București: 1) În tot cazul trebuie să suprimați fumatul deoarece semnele descrise sînt fenomene de tabagism, adică de intoxicație nicotinică. 2) Ce vreți să înțelegeți prin „tratament de fuliculiță”? Vă rugăm să fiți mai clar.

BILDEA ION — Craiova: Intrucît bănuim și noi că este vorba de o ciupercă a pielii capului, adresați-vă laboratorului de micologie din cadrul Centrului de Dermatovenerologie al Ministerului Sănătății, Spitalul Colentina, Str. Dr. Grozovici nr. 2, București, pentru precizare de diagnostic și tratament.

SCHUSTER G. — Sibiu: Este vorba totuși de un început de ulcer gastroduodenal, care reclamă respectarea cu strictețe a regimului alimentar corespunzător, recomandată de medic. Medicatia indicată este bună, tratamentul necesită însă răbdare și perseverență. Un „pansement” gastric cu remarcabile rezultate este produsul Muthesa (se eliberează pe bază de prescripție medicală), care se administrează înaintea fiecărei mese.

Operație cu ajutorul laserului, la Institutul de oftalmologie din Odesa

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Obezitatea și diabetul

Numeroase cercetări statistice, clinice și experimentale au arătat că există o legătură directă între obezitate și diabet. S-a dovedit, de pildă, că oriunde există condiții bune de viață, hrană abundentă și relativ ieftină, mai ales după lungi perioade de carență alimentară, este favorizată apariția obezității și diabetului. Dimpotrivă, este evidentă diminuarea numărului de diabetici în timp de secetă sau de război.

Din cercetările lui Joslin, obezitatea precede diabetul în 85% din cazuri. Investigînd un număr de 1 000 de diabetici, el a constatat că numai 8% aveau o greutate subnormală și 15% greutatea normală, în timp ce 77% o aveau peste normal. De aceea Joslin spunea pe bună dreptate că „în generația următoare va trebui să ne fie aproape rușine să devenim diabetici”, înțelegînd prin aceasta că etiologia cea mai frecventă a diabetului este obezitatea.

Un alt cercetător, Travie, afirmă de asemenea că obezitatea precede diabetul în 83% din 1500 de cazuri, iar Kish a atras atenția asupra pericolului apariției acestuia în viața de mai trîziu a copiilor grași, care vor deveni adulți obezi consecutiv proastelor obiceiuri alimentare înrădăcinate din copilărie.

Reiese deci că una din metodele profilactice cele mai eficace împotriva diabetului se axează pe prevenirea obezității.

Aceasta presupune educația pentru o alimentație corectă, începută încă din copilărie, continuată în anii de școală și apoi toată viața. Majoritatea oamenilor devin obezi cînd îmbătrînesc nu pentru că sînt gurmanzi. Aportul caloric poate să rămîină același, în schimb necesitățile calorice descresc în funcție de vîrstă. Omul este de obicei mai puțin activ cînd îmbătrînește, industrializarea și automatizarea diminuează eforturile, necesitățile energetice devin mai reduse, iar metabolismul scade, factori care predispon la un oarecare cîștig ponderal la orice om matur.

În mod special vor căuta să-și regleze alimentația femeile la menopauză (predispuse în 30% din cazuri la îngrășare) și maternitate (în care există o tendință la exces ponderal în 44% din cazuri). Aceeași grijă trebuie să o aibă femeile care nasc copii „giganți”, constatîndu-se că, de obicei, acestea devin ulterior diabetice. La bărbați, schimbarea obiceiurilor alimentare apare către decada a 3-a a vieții și coincide cu perioada căsătoriei, cînd, de obicei, apare obezitatea.

În cazul obezității constituite, se va căuta să se restabilească echilibrul ponderal printr-un bilanț energetic deficitar, adică prin creșterea cheltuielilor energetice și printr-un aport alimentar diminuat.

Scăderea bruscă în greutate prin zile de foame sau cura intermitentă de fructe nu este recomandabilă, căci în felul acesta se poate recîștiga ușor greutatea pierdută. Regimul va fi în linie

mari abundent în proteine (carne, brînză, lapte, ouă), sărac în glucide (făinoase, dulciuri, legume uscate), redus în lipide (este bine să se înlocuiască uleiul de floarea soarelui pe cît posibil cu ulei de parafină), bogat în salate, fructe, legume crude. Cantitatea de lichide nu trebuie restrînsă, dar nu se va bea în timpul mesei, pentru că senzația de sațietate apare mai repede în urma unei alimentații uscate.

Aceste sfaturi se adresează tuturor celor cu tendință la obezitate, cît și, mai ales, celor predispuși la diabet sau care fac parte din familii de diabetici.

Dr. B. Sorokin

Dr. I. Ismailova

E BINE SĂ ȘTIM

Dispneea nevrotică

Dispneea (greutatea în respirație) poate avea nenumărate cauze. De cele mai multe ori ea semnaleză un defect al funcției respiratorii, al funcției circulatorii, o tulburare sanguină ori o stare toxiinfecțioasă cu răsunet asupra centrilor respiratorii.

Dar dereglarea respirației mai poate avea o origine nervoasă, asociată uneori altor tulburări nevrotice ale organelor interne, alteori izolată.

Clinic, tulburările respiratorii nevrotice se manifestă printr-o triadă constantă: modificări ale ritmului respirației, senzația lipsei de aer și unele zgomote respiratorii, variate dar relativ speciale și destul de sugestive.

Respirația este neregulată, neuniformă, neritimică; profunzimea și intensitatea respirației variază de la o dată la alta. Mișcările respiratorii nu mai au un caracter de act automat, regulat; respirația devine un act dezbinat, cu mișcări deseori violente, bruște.

„Lipsa de aer” se manifestă prin senzația de insuficiență a umplerii pieptului cu aer, senzația de stringere a toracelui, incapacitatea de a executa o aspirație suficientă de aer. Aceste senzații se însoțesc de obicei de diferite reacții psihice, de anxietate, neliniște, frică, apoi de acte motorii reactive, desfacerea gulerului, hainelor, cordonului etc.

Pe fondul tulburărilor menționate se mai adaugă apoi unele zgomote respiratorii: uneori un șuierat mai mult sau mai puțin intens, mai ales în respirație; alteori un zgomot asemănător sughițului, succedîndu-se periodic ca și acesta; în sfîrșit expirații profunde zgomotoase, urmînd unei inspirații forțate reproducînd de cele mai multe ori suspinul.

Precizarea substratului nevrotic al

esculap
esculap esculap
esculap esculap escula
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap e
esculap esculap esculap escula
esculap esculap esculap e

tulburărilor respirației se face cu ajutorul examenului clinic, radiologic, analizei de laborator. Se elimină astfel cauzele organice care pot crea stări dispneice acute (astm bronșic sau cardiac, obstrucții traheobronșice, pneumopatii acute etc.) sau cauzele neuro-umorale.

Cît privește etiopatogenia acestor tulburări respiratorii, ea este aceeași cu a tuturor nevrozelor așa cum a fost relevată de concepția nevrist-pavlovistă. Aceste tulburări rezultă din alterarea dinamicii proceselor nervoase superioare și are răsunet asupra activității centrilor respiratorii, care devine haotică și dizarmonică.

Caracteristic este că senzațiile de care se plînge bolnavii nu corespund vreunui fenomen obiectiv de obstacol respirator, de jenă a funcției respiratorii. Fenomenul acesta paradoxal — disjunecția dintre senzațiile afirmate și realitatea obiectivă în ce privește funcția respiratorie — este foarte semnificativ și contează enorm pentru diagnostic.

Tratamentul este — evident — acela al stărilor nevrotice în general: sedative (bromuri, valeriană, luminal în doze mici etc.), tranchilizante (Mepro-bamat, Napoton — N.R.), somn prelungit, autosugestie, hidroterapie, gimnastică și sport. Descoperirea substratului condițional (emoție, șoc etc.) al tensiunii nervoase și înlăturarea lui constituie, de asemenea, un factor terapeutic.

Oamenii s-au temut todeauna de injecții
Desen de I. Sicev

NOUTĂȚI

Articulații artificiale

Specialiștii ortopediști din Moscova au realizat proteze metalice care permit înlocuirea articulațiilor complet imobile.

Un aliaj de cobalt durabil și ușor s-a dovedit a fi un material bun pentru confecționarea articulațiilor artificiale ale degetelor, genunchilor și coateilor.

Datorită acestor proteze metalice, peste 150 de persoane cu articulația șoldului anchilozată au început să meargă bine. Articulația artificială a șoldului este o pișchie metalică în miniatură, care se mișcă articulat într-un lăcaș metalic.

CAMBODGIA

Spiritul Angkor-ului

Deși construite din piatră și mare parte dintre ele chiar din blocuri imense, monumentele din Angkor, vechea capitală a statului khmerilor (mai bine de 600 și răspândite pe o suprafață de multe mii de hectare), impresionează nu atât prin dimensiuni, cât prin grație. Splendidele capodopere au fost înălțate în secolele XII—XIV, cu alte cuvinte după trei până la cinci secole de la întemeierea capitalei statului khmer. La început orașul a fost construit în întregime din cărămidă, dar aceasta n-a rezistat timpului și de aceea nu ni s-a păstrat aproape nimic din măreția fostei capitale. În secolul XII cărămida a fost înlocuită cu piatră și gresie, cea din urmă fiind nu numai foarte rezistentă (din gresie se fabricau și pietre de moară), ci și un minunat material pentru sculptori. Construcțiile din Angkor datează așadar de peste șase secole, dar vremea n-a alterat aproape de fel trăsăturile figurilor sculptate în piatră. A tocit doar mâinile unor statui ale lui Budha. Cum e foarte greu să cioplești în piatră degete de mână — iar degetele statuiilor lui Budha sînt foarte fine — ele erau făcute din lemn.

Dar gresia din care au fost construite templele și palatele din Angkor mai are o calitate miraculoasă: își schimbă culoarea în funcție de diversele momente ale zile. La asfințit, Angkor Vat oferă o priveliște unică. Din cenușiu templul devine trandafiriu, apoi albastru-violet cu nuanțe de roșu întunecat și apoi de negru, cînd soarele se mistuie la orizont.

În ciuda dimensiunilor impresionante (fațada lui Angkor-Vat are circa 1700 metri lungime, iar templul Bayon 45 de metri înălțime), templele din Angkor nu par niște coloși, ci, dimpotrivă, niște construcții aproape aeriene. Impresia se datorește în parte faptului că templele au fost înălțate pe coline, unele dintre ele simbolizînd muntele Meru — centrul mitic al creației. Sculpturile și basoreliefurile din interior — par să fie cîteva mii — se caracterizează printr-o grație inefabilă, specifică vechii arte a khmerilor. Construcția de temple a pătruns în țara khmerilor din India, o dată cu budismul și brahmanismul. Dar cultura națională khmeră și-a pus puternic pecetea asupra monumentelor din secolele XII—XIV, încît se poate vorbi despre o arhitectură khmeră originală, despre „spiritul Angkor-ului”, prezent și în creația arhitectonică modernă a poporului cambodgian.

Peretii templului Angkor Vat sînt acoperiți cu basorelieful de piatră, cu scene din vechile epopei Ramayana și Mahabharata. Scenele de război descriu o luptă împotriva unor giganți. De partea apărătorilor se află și mai-muțele legendarului rege Hanuman. Nici o mișcare, nici o expresie a miilor de soldați săpați în piatră, nici o poziție a elefanților sau a căpeteniilor militare — al căror grad poate fi ghicit exact după numărul de umbrele care-i feresc de arșiță — nu seamănă între ele. Miile de **apsare** — dansatoare celeste — sînt, la fel, surprinse în cele mai diferite ipostaze, unele cu chipul luminat de un zîmbet senin, pe fețele altora se citește cruzimea sau o ușoară undă de tristețe. Cîtă muncă și, mai ales, cîtă iscusință, cît talent au fost depuse la făurirea acestor monumente care au rezistat veacurilor!

Vizitatorii sînt stăruitor invitați să vadă statuia Regelui Leproșilor, așezat în poziția lui Budha. Este însă numai o copie; originalul se află în Muzeul din Phnom Penh. Un amator de antichități a vrut să fure capul regelui și a început să-i pilească pe furis gîtul. Din fericire, lucrul a fost observat la timp și atunci regele original a fost transportat la muzeu, unde este foarte atent păzit. Căci monumentele din Angkor sînt greu de supravegheat, întrucît sînt răspândite pe un teritoriu imens.

Legenda regelui leproșilor e plină de pitoresc. Imi cer iertare pentru eventuale inexactități, dar fiind că o reproduc așa cum am aflat-o de la însoțitorul meu. Iată-o. Regele îndrăgise un șarpe cu care se zbenguia într-un bazine (la Angkor s-au păstrat bazine imense, amenajate pe lângă palate și temple). În timpul jocului șarpele l-a atins fără să vrea pe rege cu coada. Miniatură, regele l-a avertizat pe șarpe că dacă va mai cuteza să se atingă de capul lui, îl va ucide. Și așa s-a și întâmplat. Furată de joc, reptila a încăl-

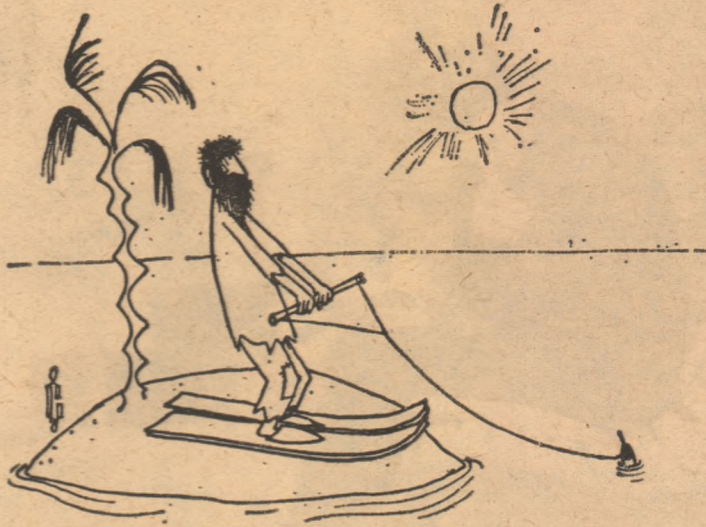

Fragment dintr-o statuie din Angkor

cat porunca regelui. Acesta și-a tăiat capul, dar picăturile de singe care l-au împorocșat pe rege au format pe trupul lui plăgi de lepră...

„Spiritul Angkor-ului” ne însoțește la tot pasul. Capitala Phnom Penh, bunăoară, e un oraș modern cu străzi drepte, străjuite de clădiri frumoase și originale. Dar și în construcțiile înălțate în ultimii ani, după ultimul cuvînt al tehnicii arhitectonice, se deslușește stilul khmer, „spiritul Angkor-ului”, care le conferă o grație și un farmec inegalabile. Pînă și halele centrale construite în formă de cruce, pe care într-un jurnal de actualități le-am luat drept clădirea Parlamentului sau cine știe ce altă instituție importantă, se armonizează cu zona în care sînt amplasate. O importantă contribuție la conservarea „spiritului Angkor-ului” în construcțiile moderne o are arhitectul Van Mollivan. Monumentul Independenței, înălțat de el — impunătoare construcție în formă de arc de triumf — este o expresie elocventă a acestui stil. Complexul sportiv e și el plin de grație. Van Mollivan a transformat modernul beton într-un material aerian. Unii ar fi tentați, poate, să se întrebe, însă: ce are comun arhitectura templelor din secolele XII—XIV cu un stadion modern? Și totuși există între ele o trăsătură comună: continuitatea culturii khmere.

V. Kudriavțev

Fără cuvinte

Desen de V. Sudarev

ITALIA

Insula diavolului

Hotărîm ca în dimineața următoare să ne sculăm foarte devreme, întrucît urmează să vizităm insula Santo-Stefano. Signor Benjamino Verdo, pe care l-am cunoscut pe puntea vasului ce ne-a transportat în insulele Ponziene — a închiriat o barcă cu motor și, pentru orice eventualitate, a vorbit și cu doi vislași. Căci, cine știe ce surprize ne poate rezerva marea! S-ar putea ca un val mai înalt să treacă peste bordul bărcii, în care caz apa ar inunda motorul, iar acesta ar înceta să mai funcționeze. Vislașii ar începe deci să minuiască vîslele pînă atunci șomere.

Dimineața ne trezește din somn o melodie tărăgănată. Pe străduța îngustă trece, în pași de dans, o fată cu bonetă portocalie pe cap; are în mîna un coș cu fructe și cîntă cît o ține gura. Dar poate fi numită, oare, stradă poteca abruptă, pardosită cu dale de piatră, care șerpuieste printre case? De altfel, la ce-ar fi bune străzile? În insula Ventotene nu există nici mașini, nici cai.

E o plăcere să poți ieși în zori pe cheiul pescarilor, unde se amestecă miraculos toate culorile curcubeului, toate miresmele mării și, în același timp, semnele unor epoci foarte diverse. Tărîmul e tăiat de grote artificiale și naturale; tuful vulcanic e foarte maleabil și poate fi ușor lucrat de om sau natură. Cheiul pescarilor din Ventotene seamănă uimitor cu un decor de teatru imaginat de vreun pictor scenograf deopotrivă pentru piese de Shakespeare sau Lope de Vega: „Neguțătorul din Venetia”, „Cei doi tineri din Verona”, „Văduva din Valencia”.

Patronul unui barcăz care tocmai a aruncat ancora se îndreaptă spre ambarcațiunea lui. S-ar putea crede că barcăzul vine direct din secolul XVII, dacă îndrătul bompresului de lemn, împodobit cu o sculptură ciudată, și dincolo de pinze nu s-ar vedea motorul de la pupa. Vestmintele pescarilor — din nylon galben deschis, cu glugi — nu se armonizează de fel cu silueta demodată a barcăzului și cu linia învechită a pinzelor. După cum nepotrivit pare și radarul, de origine japoneză, care ajută la pescuit; ecranul său descoperă bancurile de pești. De altfel, nici proprietarul barcăzului nu respectă stilul vremurilor de odinioară; poartă o pălărie modernă cu boruri înguste, un costum de croială modernă, iar figura cu filtru și-o aprinde cu bricheta.

Mica insulă Santo-Stefano e despărțită de Ventotene printr-o strîmtoare de numai doi kilometri. În mijlocul insulei, supranumită și „Insula diavolului”, se află clădirea circulară cu două etaje a unei temnițe, care i-a creat, evident, și trista faimă.

Valurile se izbesc de bordul bărcii cu motor, dar din fericire vîntul ne e favorabil și nu trebuie să înconjurăm toată insula ca să găsim un loc bun de acostare. O potecă abruptă și șerpuită duce spre un platou înalt. De o parte și de alta a potecii cresc agave nepretențioase, care se mulțumesc chiar și cu crăpăturile din stîncă. În schimb, în zona înaltă a insulei se simt bine numai plantele care nu se tem de vînt. Cactușii plantați în șiruri strînse slujesc drept perdele de protecție. frunzele lor mari, cărnoase și acoperite cu țepi, par niște palme larg deschise în calea puternicilor curenți de aer.

Avem noroc, vizibilitatea este exce-

lentă și privirile noastre lacome pot vedea fără opreliști insulele Ischia și Ponza, ba pînă și promontoriul Orlando din Gaeta. Ca să nu mai vorbesc de Ventotene, rămășița a unui vulcan stîns; deasupra fostului său crater am trecut cu barca.

Pe tărîmul stîncos al insulei Ventotene se află cîteva case răzlețe, un mozaic de alb, galben și roz. Doar obloanele sînt verzi. Clădirea cea mai solidă, mai înaltă din Ventotene, e fostul sediu al poliției, iar din Santo-Stefano închisoarea.

Acum trei ani, după 170 de ani, puzderia de lacăte au fost descuiate, ferestrele și ușile au fost date de pe rețe, iar cele 99 de celule și zecile de săli comune au rămas goale.

Carabinierii i-au escortat pe deținuți în alte închisori; o dată cu ei au plecat și directorul închisorii și gardienii. Intreținerea lor în Santo-Stefano era costisitoare, căci la tărîmul insulei nu se poate acosta pe orice vreme și, în plus, apa potabilă trebuia adusă din Neapole.

Acum e pustie toată insula, nu numai închisoarea. Vița de vie și pomii din grădina directorului închisorii s-au sălbăticit. Prin insulă rătăcește doar un câțir singuratic, pe care cineva l-a adus din Ventotene, și se zbenăuie iepurași de casă, care s-au sălbăticit și ei. Din fericire, la Santo-Stefano și iarna există hrană pentru aceste viețuți.

Intrarea principală în închisoare e străjuită, de ambele părți, de două turnuri circulare. Lîngă porțile temniței se află eucalipti, cîțiva palmieri, un lămîi, oleandri, un smochin și rozmarini.

Cîți osîndiți în lanțuri sau cătuse au trecut, oare, pragul închisorii în cei o sută șaptezeci de ani de cînd există? Cîndva, la Santo-Stefano erau întemnițați ocași, care aveau prinsă de lanțurile de la picioare o greutate de fontă de cinci kilograme. După fiecare an petrecut în închisoare, lanțul osîndiților era scurtat cu o verigă, devenind în felul acesta mai ușor.

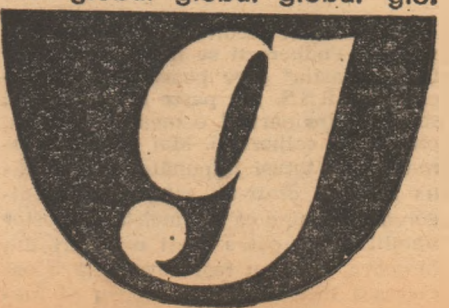
Cea mai lungă detenție a fost aceea a unui anume Amedeo Nunez, poreclit „Pecerrillo”, cum le spun napolitanii celor mici de statură. Nunez a ispășit o pedeapsă de 37 de ani. Într-o celulă vecină cu el a fost întemnițat anarhistul Gino Lucetti, care, în 1926, a săvîrșit un atentat împotriva lui Mussolini. A rămas în închisoare aproape 20 de ani, iar a doua zi după ce a fost eliberat a murit în cursul unui atac declanșat de fasciști asupra insulei Ischia.

Santo-Stefano are o suprafață egală cu o treime dintr-un km², iar dacă o înconjurăm cu barca, plimbarea nu depășește doi kilometri. În arhipelagul Ponziene nu există insulă mai mică și mai izolată decît Santo-Stefano.

Signor Antonio, însoțitorul nostru, un bărbat de vîrstă mijlocie, e îmbrăcat modern. Pe umăr poartă, legat cu o curea, un aparat de emisie-recepție cu care poate comunica la distanță de cîțiva kilometri. Signor Antonio s-a înțeles cu soția s-o chema la ora 12. Și exact la 12 vorbește cu Ventotene. Sofia îl vestește că îl așteaptă la dejun la ora trei. La sfîrșitul convorbirii, interlocutorii își iau rămas bun cu obișnuitul „Ciao, ciao, arrivederci”...

E. Vorobiov

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

Capcană în nori?

(Urmare din pag. 4-a)

Cred că „Triunghiul morții” nu numai că nu contrazice ci, dimpotrivă, confirmă regula generală. Zona respectivă e survolată de un mare număr de avioane. Cu toate acestea, intensitatea legăturilor aeriene nu e atât de mare ca cea de deasupra țărâmului estic al S.U.A., a Atlanticului de nord și a Europei occidentale. Dispariția unor avioane care se pregătesc de aterizare nu constituie nici ea o excepție. Evident, poate să pară surprinzător faptul că ele n-au izbutit nici măcar să transmită un semnal de alarmă. Se pare însă că în astfel de clipe lucrurile se petrec foarte precipitat pe un avion care suferă o avarie la câteva zeci de metri de suprafața mării...

Dispariția fără urme a navelor e din acest punct de vedere mai misterioasă. Un vapor se scufundă arareori în câteva secunde. Și cu toate acestea, nici cazul petrolierului „Marine Sulphur Queen”, nici cel al vasului pescăresc „Snow-Boy” nu pot fi socotite ieșite din comun. Și astăzi, pe diversele rute maritime dispar anual fără urmă, la diverse latitudini, între 3—10 nave. Conform datelor furnizate de registru Lloyd, din 1929 pînă în 1954 oceanul a înghițit 222 de vase care n-au izbutit să transmită S.O.S.-uri și n-au lăsat nici o urmă (navele dispărute în cursul celui de-al doilea război mondial n-au fost incluse în această statistică).

Cel mai interesant este, evident, cazul dispariției celor cinci avioane de tip „Gruman Avenger” care, la vremea lui, a stîrnit, într-adevăr, mare senzație. Referindu-se la această catastrofă, autorul articolului socotește cel mai enig-

matic faptul că ea s-a produs pe o vreme senină, deși acest lucru nu e deloc surprinzător. Aerul e un gaz incolor, transparent. Cele mai puternice turbulențe, cei mai impetuoși curenți care iau naștere în el pot rămîne complet invizibile.

Aceste turbulențe în atmosferă, care se ivesc pe neașteptate pe vreme absolut senină, sînt studiate acum foarte amănunțit de meteorologi, deși multe detalii ale apariției lor sînt încă necunoscute. Turbulențele din atmosferă au pricinuit prăbușirea unui mare număr de avioane. Anul trecut, două avioane au căzut victimă acestui fenomen, unul deasupra statului Wyoming (S.U.A.), altul deasupra Mării Caraibilor. Probabil că și „Avenger”-urile s-au prăbușit din aceeași cauză. Nu vremea senină, ci o turbulență puternică, suficientă pentru a scoate din funcțiune simultan câteva avioane, ar fi trebuit să-l surprindă pe specialist.

Așadar e puțin probabil să se poată vorbi de niște forțe misterioase, care ar domina această zonă a Oceanului Atlantic. O mie de victime în 20 de ani e o cifră care nu poate fi socotită prea mare, mai cu seamă dacă ne amintim că, după calculele lui Alain Bombard, oceanul înghițe anual 200 000 de vieți omenești.

Mai mult, se poate spune că cifrele privitoare la catastrofele aviatice au devenit, într-un fel, stabile. Pe liniile aeriene regulate ele se mențin la un nivel aproape constant. În 1967, la 100 de milioane de km de trasee aeriene au fost 0,57 catastrofe, în 1966 — 0,546, în 1965 — 0,584. „Triunghiul morții” nu infirmă datele statisticii.

Primăvară

capricioasă!

PARDESIURI

elegante
găsite!

la
toate

magazinele
de

CONFECTII

Intreprinderea

„Mătasea roșie”

Cisnădie, județul Sibiu,

produce :

- Țesături de mătase pentru căptușeli într-un sortiment variat.
- Țesături de mătase pentru rochiile tratate neșifonabile.
- Țesături sintetice matlasate pentru capote și confecții de copii, hanorace matlasate și căptușeli matlasate.

DUNĂREA
TULCEA

produce

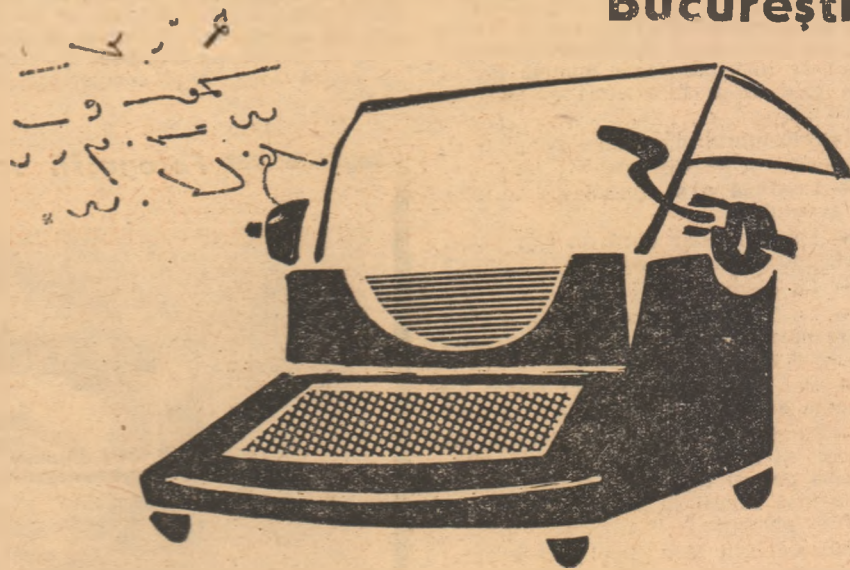
GOGOSARI
IN OTET

730g. 4,60 lei

Cooperativa

„DESERVIREA”

București

Organizează prin metode rapide și eficiente
INVĂȚAREA:

DACTILOGRAFIEI ȘI STENOGRAFIEI

Costul unei ore este de 5 lei

Lecțiile sînt susținute de specialiști cu înaltă calificare profesională și îndelungată experiență. Cooperativa garantează calitatea excepțională a predărilor.

Informații și înscrieri zilnic între
orele 10—17 în str. Filitti nr. 10, telefon
13.54.69.

A început pescuitul

Desene de V. Volkov

Așteptând autobuzul

M-am așezat frumos la rînd, așteptînd să vină autobuzul. Oră de vîrf, lume multă. Unii se grăbeau la serviciu, alții cu copiii la cămin. Numai autobuzul nu se grăbea să vină. Stăteam totuși cuminiți, fără să dăm semne de nerăbdare, căci știam că, mai devreme sau mai tîrziu, tot va sosi. Unul singur, un bărbat din spatele meu, bombănea într-una că autobuzele sînt așa și pe dincolo. În cele din urmă l-am repezit:

— Ce tot mormăi, tovarășe, și creezi panică?

— Păi de ce trebuie să aștept o oră încheiată blestematul ăsta de vehicul? Doar nu ducem lipsă de autobuze!

— Nu te alarma, i-am replicat. Avem, slavă domnului, destule autobuze. Dacă vrei să știi, fiecare călător ar putea avea un autobuz personal.

— Asta-i foarte bine, mi-a răspuns nemulțumit. Atunci de ce nu vine măcar unul?

— Dar ce-ai vrea, mă rog matală, să circule toate o dată?

— Aș vrea, sigur c-aș vrea.

— Ciudată logică! Să zicem că ar ieși acum pe traseu tot parcul de autobuze și ar transporta toți călătorii. Ce-ar face mai tîrziu? Ar circula pe străzi fără pasageri, numai așa, să se afle în treabă? Află, dragă tovarășe, că asemenea procedee sînt păgubitoare pentru economie.

Credeam că l-am lămurit, dar omul ținea morțiș la ideea lui.

— Sînt foarte grăbit, începu el să se enerveze de-a binelea. La 10 trebuie să fiu acasă.

— Ai să întîrzi o oră. Nu-i nici o nenorocire.

— Cum să întîrzi?! La 10 vine cineva să-mi aducă biletele.

— Ce bilete?

— De tren. Mline plec.

— Da! ce-ți închipui, stimate tovarășe, că ai să primești biletele la zece fix? am obiectat din nou. Dacă fiecare din cei care pleacă ar trebui să primească biletele la 10 fix, agenția de voiaj ar avea nevoie de un număr înzecit de salariați.

— E revoltător! Dacă agențiile de voiaj au prea puțini salariați, să mai angajeze.

— Ciudată logică! Să zicem că ar mai angaja un număr de funcționari. Păi dacă ar distribui toate biletele fix la ora zece, ce-ar face după aceea? Ar juca leapșa?

Interlocutorul meu căzu pe gînduri. Apoi spuse ca pentru sine:

— Cred că o să trebuiască să plec cu avionul.

— Iartă-mă, dar dacă nu sînt indiscret, unde vrei să pleci atît de grăbit?

— La Tiumen.

— La Tiumen nu poți să pleci cînd îți se năzare. Avionul circula din două în două zile. În zilele cu soț.

— Dar sînt foarte grăbit! De ce nu circula avioanele și în zilele fără soț?

— Ciudată logică! Să zicem că ar circula și în zilele fără soț. V-ar transporta pe voi toți, ăștia grăbiți; ce-ar face însă piloții în zilele cu soț? Ar sări cu parașuta?

Morocănosul tăcu. Apoi prinse glas din nou:

— Ce să fac totuși? La Tiumen au nevoie de mine, sînt specialist.

— Atîta pagubă. Găsesc ei pe altcineva, că specialiști sînt berechet.

— Acolo nu sînt. Mă așteaptă pe mine, e o uzină nouă.

— De ce nu angajează mai mulți, să fie de rezervă?

— Ciudată logică, obiectă el. Să zicem că uzina ar angaja mai mulți specialiști și i-ar trimite în deplasare în mai multe localități o dată. Dar pe urmă? Ar primi banii de pomană?

— Așa e, am încuviințat. De ce să aruncăm banii în vînt?

Apoi a sosit autobuzul. Ne-am pregătit de asalt, dar vehiculul supraaglomerat a trecut prin stație fără să oprească. Lumea a început să vocifereze. Numai eu stăteam liniștit, ba chiar

mă bucuram în sinea mea. Cînd te gîndești că autobuzele sînt calculate pentru șaptezeci și doi de călători, dar rezistă cu succes la două sute! Mare lucru și tehnica asta!

A. Kurleandski
A. Hait

Inaugurarea sezonului

Dacă aș fi delfin

Mărturisesc. Aș vrea să fiu delfin. O, dacă m-aș mai naște o dată! Aș fi un delfin vesel, zglobiu și aș trăi ca peștele în apă.

De la o vreme citesc mereu ce inteligenți sînt delfinii. Nu mai știu care femeie-savant din California a petrecut o bună bucată de timp într-un bazin în tovărășia unui delfin și a fost încîntată de el. Era atît de perspicace, drăguș, jucăuș, tandru și totdeauna bine dispus. Ba uneori izbucnea în hohote de ris. Altădată am citit că mai mulți delfini au salvat de la înec un marinar. L-au ridicat pe spinările lor și l-au dus pe fărîm, trudind din greu pînă cînd au izbutit să-l depună pe uscat. După părerea unor oameni de știință, delfinii pot chiar să vorbească. E nevoie doar ca cineva să se apuce de treabă cu multă răbdare și competență, dat

fiind că creierul delfinilor e foarte dezvoltat și seamănă cu al nostru.

Doamne, ce bine ar fi să mă pot preschimba în delfin! N-ar trebui decît să înot și să mă zbangui în apă. Dacă m-aș plictisi, m-aș așeza pe marginea bazinului și aș juca o partidă de cărți sau de șah, iar în ziare ar apărea articole despre delfinul-șahist sau delfinul-cartofor. În bazinul meu de holtei ar intra tot felul de femei cu titluri academice, dornice să studieze un animal atît de interesant. Aș sta lingă ele toată ziua bună-ziua, le-aș distra cu bancuri și, din cînd în cînd, aș exclama: „Ah, tovarășă profesor, ce ochi superbi aveți!”. Sau: „Scumpa mea, ai o siluetă încîntătoare!”. Drept răsplată, ele ar scrie despre mine lucrări în care ar afirma că sînt deștept, amabil, ghiduș, vesel, politicos și că, în plus, am gusturi rafinate.

Delfinii au ceva omenesc, ceva uluitor de omenesc. Cel puțin așa afirmă oamenii de știință, cu o bunăvoință din care nu lipsește respectul.

Dacă aș fi un delfin morocănos, de exemplu, sau irascibil, toți ar exclama într-un glas: „Ia uitați-vă la delfinul ăla cu ochelari, ce bine seamănă cu un om!”. Iar dacă aș înota ca un îndrăgostit în jurul unei fete și i-aș șopti cuvinte tandre, s-ar spune: „Ia te uită! Așa fac și oamenii!”. În sfîrșit, dacă l-aș atinge pe directorul grădinii zoologice în partea de jos a spatelui (pentru că, de pildă, temperatura apei nu corespunde cu cea prevăzută), oamenii ar declara: „Ei, nu zici că-i om?”. Într-un cuvînt, oamenii m-ar iubi și m-ar respecta pentru omenescul din mine.

Într-o zi, sîrînd din bazin, aș citi în fața vizitatorilor niște schițe umoristice și spectatorii ar stabili cu precizie: „Ce omenesci sînt schițele astea!”. Ar ride și ar plînge, sau poate că ar cădea pe gînduri. Pentru că și oamenii pot să gîndească, creierul lor seamănă cu al delfinilor!

„În timp ce scriam aceste rînduri, nevastă-mea le citea peste umărul meu. La un moment dat mi-a spus ironic:

— Și chiar ți-ar plăcea să fii delfin?

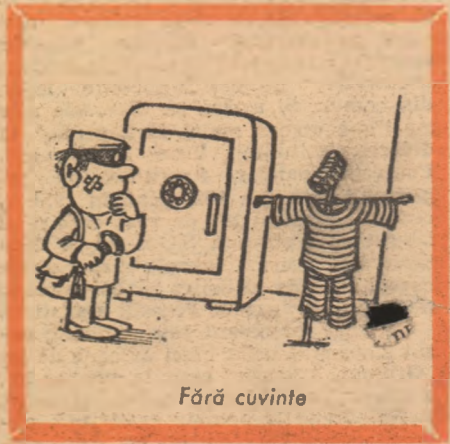
— Foarte mult.

— Dar nici nu știi să înoți! a pufnit ea. Ha-ha-ha! Ce mai delfin ai fi!

Dar eu sînt sigur că dacă aș fi un delfin care nu știe să înoate oamenii ar spune despre mine: „Nu știe să înoate, sărmanul! Seamănă cu un om!”.

(Din „Ogoniok“)

• umor •
r umor umor u,
r umor umor umor
umor umor umor umor
ior umor umor umor u,
umor umor umor umor
nor umor umor umor um
r umor umor umor umor
mor umor umor umor umc

Fără cuvinte

O emisiune originală

La studioul de televiziune se repeta „Emisiunea agricolă”. Specialistul invitat pentru expunere zîmbea angelic, flancat de redactor dintr-o parte și de regizor de cealaltă.

— V-aș ruga să dați expunerii dumneavoastră un accentuat colorit economic, spuse redactorul. În felul acesta am capta atenția telespectatorilor și i-am împiedica să se plictisească sau, ceea ce-i mai rău, să închidă televizorul. Cu alte cuvinte, să-j distrăm pe telespectatori instruindu-i.

— Cred că ați vrut să spuneți invers, tovarășe redactor, interveni regizorul. Să-i instruim distrîndu-i.

— Nu, obiectă redactorul. Am spus exact ce-am vrut să spun. Mai întîl conținutul, apoi trucurile regizorale.

— Îmi pare rău că subapreciați emisiunile complexe, spuse regizorul. Seara oamenii sînt obosiți, iar noi îi coplesim cu o avalanșă de cifre seci. Să-j instruim cu tilc, să le servim materialul de meditație, ca să zic așa, în surdina.

— Tovarășe regizor! De dragul acestei idei ați fi în stare să prezentați telespectatorilor o cireadă de vaci dansînd shake.

— Exagerați ca de obicei, tovarășe redactor. Și totuși, cred că e mai plăcut să vezi vaci dansînd decît un cap debitînd cifre plicticoase.

— Nu, de o mie de ori nu! Trebuie să primeze cognoscibilitatea! Specificul micului ecran...

— Nu, în primul rînd accesibilitatea. Caracterul individual al percepției...

— Comunicabilitatea.

— Impresionabilitatea...

Specialistul continua să zîmbească angelic, mutîndu-și privirea de la redactor la regizor și vice-versa. Ceva în privirea lui părea că spune: „Știu eu ce știu”...

După vreo două ore redactorul goli un pahar cu apă și spuse:

— Să începem repetiția. Sîntem întîrziati.

— Atenție! strigă regizorul. Becul roșu! Începem!

— În trimestrul în curs — începu specialistul — am obținut unsprezece chintale de lapte de la fiecare vacă furajată. Unele vulgătoare, ca Pelageia Evdokimova, Zinaida Savateeva, Anna Șerstobitova...

Cînd isprăvi cu înșiruirea vulgătoarelor, trecu la numărarea crescătoarelor de porci. Emisiunea oromitea să fie foarte instructivă și distractivă. În definitiv, numai telespectatorii sînt de vină dacă nu pot să-și imagineze că asistă la o lectură originală. Lectura unei cărți de telefon, de exemplu.

F. Vibe

Fotografiile se amuză

— M-da, ar trebui să-mi schimb ochelarii